

nova Delavska enotnost

številka 18 / letnik 57 / Ljubljana, 14. maj 1998

Glasilo

Zveze Svobodnih Sindikatov Slovenije

Ker je položaj podjetij in zaposlenih v tekstilni in usnjarskopredelovalni industriji še naprej slab, je vlada končno začela pripravljati ukrepe. O njih so že govorili poslanci matičnega delovnega telesa državnega zbora, prihodnji teden pa naj bi o njih razpravljali še v državnem svetu. Kakšni bodo ukrepi, bomo poročali v prihodnji številki.

Zaposleni v Industriji usnja Vrhnika so se v veliki večini odločili včlaniti v Sindikat tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije. O tem smo se pogovarjali z njihovim predsednikom Dušanom de Glerio, ki je odločitev pojasnil z geslom: skupaj bomo močnejši! Mogoče je ob tem prav spomniti, da je bilo v

Delavci Papa Intela ne morejo več niti stavkati

Kot nam je povedala predstavnica SKEI in stavkovnega odbora Papa Intela Majda Prosen, je položaj v podjetju zdaj zelo negotov. Direktor podjetja namreč že dober mesec dni ni prišel v podjetje, nedosegljiv je tudi predstavnik večinskega lastnika in predsednik nadzornega sveta Davorin Sadar. Prosenova pravi, da se o izplačilu plač za marec, rok za izplačilo je bil 11. maj, lahko pogovarja le s pomočnikom direktorja Zagorcem, ki pravi, da bo izplačilo mogoče, če bodo ustvarili dovolj velik denarni priliv.

V podjetju imajo zdaj dovolj naročil, problemi so le zaradi tega, ker nimajo denarja za nabavo repromateriala. Še hujši problemi izhajajo iz kupoprodajne pogodbe za tovarno na Bravničarjevi ulici v Ljubljani, saj bi jo morali že izprazniti. Ker tam

še vedno delajo, bodo zaradi neugodne pogodbe s Tehnunionom morali plačevati zamudne obresti. Nova lokacija v Kranju, kjer naj bi dobil delo le manjši del zaposlenih, še ni pripravljena.

Majda Prosen nam je še povedala, da delavci ne bodo stavkali, saj zaradi brezizhodnega položaja na ta način ne bi mogli pridobiti ničesar. Pogovor je končala takole: »Sprasujem se, zakaj imamo takšne zakone, da direktorja, ki ne opravlja svojih nalog, nihče ne kliče na odgovornost. Vsi mi pravijo, da ne moremo nič. Nekaj bi mogoče dosegli le s tožbo, vendar bi to bilo veliko prepozno. Ker je tako, se me že vsi izogibajo. Tudi po telefonu ne morem več priklicati nikogar na ministrstvu.«

Naj dodamo, da je za 27. maj

sklicana skupščina lastnikov Papa Intela, ki naj bi izvolila nov nadzorni svet. Konec maja lahko pričakujemo razplet položaja, v katerem so zaposleni zlasti zaradi tega, ker organi Papa Intela ne opravljajo svojega poslanstva in dopuščajo direktorju ne le samovoljo, ampak tudi neodgovorno ravnanje do delavcev.

F. K.

zadnjih letih o združevanju in krepitvi sindikatov kar veliko besed, primer z Vrhniko je le skromen dokaz, da je to tudi mogoče.

Več na strani 4

Ekonomsko-socialni svet se bo spet sestal

Po burnih razpravah v mesecu marcu, tudi razhajanjih med sindikati, je le prišel čas, ko naj bi socialni partnerji znova proučili možnost sklenitve socialnega sporazuma, s katerim bi poenotili poglede na bistvene točke socialnih reform – še posebej na pokojninsko. Minister Anton Rop, ki je medtem prevzel predsednikovanje v ekonomsko-socialnem svetu, je zato za prihodnji ponedeljek sklical sejo, ki naj bi pokazala, ali so se pogledi partnerjev kaj zblížili.

Znanstvena fantastika in konjenica

Nerad sicer priznam, da novinarja Grego Repovža preprosto rad berem, je pa s člankom "Zoper drugi 'pokojninski' steber iz poslovnih koristi", ki je bil objavljen v Delu 6. maja 1998, zašel na področje znanstvene fantastike. Prve zametke te znanstvene fantastike je avtor napisal sicer že v komentarju z naslovom "Ujetnik zank" v Delu 25. aprila 1998, kar je škoda za tako dobrega pisca. Z njegovo znanstveno fantastiko pa ne bi polemiziral, če v ozadju ne bi videl jasne scenarija, in sicer, da so predlagatelji pokojninske reforme udarili s konjenico. Vse, ki drugače mislijo in vidijo še kakšno drugačno možnost in ki nasprotujejo nekaterim predlogom iz bele knjige, je potrebno dati na hladno in jih tudi osebno spraviti na slab glas. Zato se niti ne izbirajo sredstva, kot konjenica ne izbira, ko udari in pohodi ter uniči pred sabo, kar stoji in gre. Na konje so posadili nekatere dvorne pisce, da vsakič, ko se zasledi drugačno mnenje od predlagane reforme, s peresom udarijo po njih, kot je to, za opomin drugim in za strah, počenjala konjenica. V svoji ihti iskanja neverjetnih povezav, kot je zadnja glede Delavske hranilnice in njenega rentnega varčevanja ter poslovnega interesa Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, se človek vpraša, kaj vse si bo Grega Repovž še izmislil in kje se bo njegovo iskanje končalo. Morda pri vplivu lunine mene na stališča Sveta ZSSS o reformi pokojninskega zavarovanja?

Svobodni sindikati Slovenije počenjamo to, kar počenjajo vsi drugi demokratični sindikati v Evropi. Človek preprosto stvari ne razume več. Če ne bi počeli ničesar v bran pridobljenih socialnih pravic in tudi siceršnjih pravic iz kolektivnih pogodb in delovnopravne in socialne zakonodaje, nas ne bi razumelo ne delavstvo, ne članstvo in tudi ne vsa novinarska srenja. In prav bi imeli. Nasprotno, oboji bi užgali po nas in prav bi bilo tako. Danes, ko pa vse to počenjamo, pa spet ni prav, da to počenjamo, ker da ne razumemo stvari, pravijo nekateri pisci. Tako mora pač človek tvegati, sicer to za nekatere sploh ni tveganje, ali se zameriš delavstvu in članstvu ali tisti novinarski srenji, ki piše po naročilu.

In za konec, pri vsem tem dogajanju človeka pravzaprav zaskrbi naslednje: kar si, mi tako glasno doni v ušesih, da ne morem slišati, kaj mi govoriš. In to se dogaja zdaj in tukaj.

Rajko Lesjak,
sekretar ZSSS

(Odmev, ki ga Delo še ni objavilo, objavljam, da bi članstvu in javnosti sporočili nestrianje s konstrukcijami novinarja Grega Repovža.)

Poštenost samostojnega časopisa za samostojno Slovenijo

Delo in Dnevnik sta mirno šla mimo mojega odprtega pisma predsedniku države o pokojninski reformi in njegovi reakciji na sindikalne proteste, kar je stvar uredniške presoje. Toda za razliko od Dnevnika je Grega Repovž v Delu najprej v komentarju okaral sindikate zaradi demagogije in seveda ponovil tezo o slabi seznanjenosti delavcev z reformo, potem pa še "razkril" pravi razlog nasprotovanju drugemu stebru pri svobodnih sindikatih in Dušanu Semoliču: to naj bi bila Delavska hranilnica in rentno varčevanje v njej, ki bi ji drugi steber omenil nevarno konkurenco.

Glede varnosti ali nevarnosti rentnega zavarovanja pri njej lahko gospodu Repovžu povem, da sem tudi sam sklenil rentno zavarovanje z njo. Pa ne zaradi prevelikega zaupanja vanjo, temveč zaradi nezaupanja v (če bo) drugi steber in njegove upravljalce ter gospoda Ropa in Drnovška. Ter seveda zaradi roparskega načina izvajanja pokojninske reforme, kateremu s svojim pisanjem drži vrečo tudi gospod Repovž (žal ne edini med novinarji). Mimogrede, če so že moje pisanje dali na hladno, kar je konec koncev tudi njihova pravica, ne bi smeli tega storiti z odgovorom ZSSS glede njene povezanosti z Delavsko

hranilnico in s tem povezanimi materialnimi interesi. Če to že ni v nasprotju z zakonom o tisku, pa je vsaj z novinarsko etiko.

Sicer pa uredništvu Dela priporočam, naj se glede delovanja posameznih stebrov obrne kar na dr. Bojana Bugariča, pa bo verjetno bolje seznanjeno z njimi, kot če bi šlo po odgovor v vladni režiji v Švico ali kam drugam. Seveda pa bi bil odgovor precej drugačen, kot so ga dobili tam.

Pa še nekaj. Ne pišem po nikakršnih naporih, ker mi tega niti najmanj ni treba, saj sem zgolj sindikalni zaupnik v podjetju, ki mu skrb za delavce ni ravno prva prioriteta, zaradi česar pač tudi sindikate (predvsem svobodne) bolje poznam kot marsikakšen novinar, ki se z njimi poklicno ukvarja. Če je treba, sem do njih tudi zelo kritičen, kar mi, mimogrede, nekateri sindikalni liderji tudi hudo zamerijo, vendar imajo v primeru pokojninske reforme sindikati še kako prav. Prav pa imajo zato, ker v konkretnem primeru zagovarjajo interese svojega članstva (predvsem tistega z najnižjimi plačami) in ne Delavske hranilnice, kot natolcuje Grega Repovž.

Tugomer Kušlan

Sindikalnim priznanjem ob rob

Ko sem med prazniki prebral Novo Delavsko enotnost, sem se ustavil tudi na 8. in 9. strani, kjer je bil objavljen sklep o podelitvi plaketa Svobodnih sindikatov Slovenije v letu 1998. Podrobno sem prebral vse utemeljitve in se zamislil, komu so sindikalna priznanja sploh namenjena. Med devetimi izbranimi je samo en samcat sindikat podjetja. Sprašujem se, kje za vraga se sindikat sploh dogaja? Če se mi o sindikatu v podjetju kaj sanja, upam pa, da se mi, potem je komisija za sindikalna priznanja verjetno naredila napako, ali pa ni bilo več predlogov – kje ste predlagatelji (predvsem območja)?

Pa pojdimo z razmišljanjem naprej. Med osmimi posamezniki sem zasledil kar tri sekretarje območij in enega predsednika. Če se ne motim, so to sindikalni profesionalci, če se ne motim, mi oprostite. Ponavadi so v statutih sekretarji profesionalci, plačani iz sindikalnih članarin. Za časa mandata se morajo tako ali tako truditi za članstvo, drugače... Osebno mislim, da so do sindikalnega priznanja upravičeni le izjemoma in to mora biti odmevno, da članstvo, ko so predlagani, ve za razloge.

Naj končam z razmišljanjem. Mogoče pa sem se v vsem zmotil in je vsega tega pisanja in mojih kritik kriv pravilnik. Če je preživet, potem je čas

za popravke. Več pozornosti pri podelitvah je potrebno posvetiti sindikatu podjetja, ali kot je nekdo dejal – čas je za spremembe. Piramida se vedno gradi pri temelju.

Sindikalni pozdrav!

Franci Lavrač,
predsednik sindikata podjetja Emona
Maximarket d.d.

Ne smejo nas žejne prepeljati prek vode

Zaradi novih elementov, ki jih ponuja vlada, sem prepričan, da nas ne smejo prepeljati žejne čez vodo. Do tega bi prišlo, če bi pristali na skrajšanje starosti in delovne dobe naprimer za dve leti. Prepričan sem, da mora sindikat zahtevati revizije pokojnin oficirjev, invalidov, borcev in administrativnih upokojujencev. V naši državi, ki jo imamo šele sedem (7) let, je to mogoče tudi izvesti.

Tako bi naprimer nekemu, ki je šel v penzijo s 45 leti starosti in prejema 100.000 tolarjev, to zmanjšali tako, da bomo vsi enaki. V tem primeru bo starostna meja za penzijo mogoče pri 57, ne pa 65 letih. Vse izjemne pokojninske pravice je treba uskladiti s pravicami, ki jih bo uveljavila pokojninska reforma. Pri nas namreč ne smemo državljanov uvrščati v različne razrede.

Če vlada ne bo razmišljala v prid slovenskega delavstva, je treba oraganizirati stavke v vseh vejah gospodarstva in drugih dejavnostih – vse do polne ohromitve gospodarstva.

Rihard Mihelj, Branik

Drugo branje predloga zakona o pravicah brezposelnih

Telefonski klici iz vse Slovenije kažejo, da ta predlog zakona prav tako mrzlično študirajo v marsikaterem slovenskem podjetju. Preračunava se, ali je še dovolj časa za sestavljanje seznamov delavcev tehnoloških presežkov, ki bi lahko po starem zakonu na zavodu za zaposlovanje 5 let čakali na predčasno upokojitev z zagotovljenim denarnim nadomestilom. Nič čudnega, da je ministru za delo Antonu Ropu uspelo vodstvo državnega zbora prepričati o hitri uvrstitvi predloga zakona na dnevni red. Toda če bo ministru uspel zakonodajni postopek v načrtovanem času, je za sezname zaradi 6-mesečnega odpovednega roka najverjetneje že prepozno.

Že iz prve obravnave je znano, da je cilj predlagatelj zakona skrajšanje števila mesecev, v katerih so brezposelni upravičeni do denarnih nadomestil, in znižanje višine teh nadomestil. V zameno pa naj bi bili brezposelni v bodoče deležni bistveno več pomoči zavoda za zaposlovanje pri iskanju nove zaposlitve. Ta pomoč bo predvsem v obliki najrazličnejših preusposabljanj za opravljanje dela.

Prav tako je že iz prve obravnave predloga zakona znano, da bo položaj brezposelnega na zavodu za zaposlovanje v bodoče precej drugačen kot danes. Praktično bo brezposelni z zavodom v nekakšnem delovnem razmerju. Vsak dan bo treba biti doma vsaj 4 ure in čakati na zavodov poziv (odbor je podprl amandma Združene liste o 3 urah na dan in zavrnil predlog amandmaja ZSSS o 2 urah po dva dni v tednu). Prijavljeni na zavodu bodo imeli na leto samo 18 dni "dopusta", ko jim ne bo treba čakati na zavodov poziv. Obvezno bo treba iti na vsa preusposabljanja in dela, na katera nas bo poslal zavod. Vsak mesec bo treba dokazati, da so aktivno iskali zaposlitev. Kazen za odklonitev ponujene zaposlitve, preusposabljanja ali dela, neredno javljanje na zavodu ipd. bo izguba pravice do denarnega nadomestila ali celo izbris iz seznama brezposelnih. Zaradi morebitnega dodatnega zasluga brezposelnega se bo denarno nadomestilo lahko začasno znižalo, davčni organi pa bodo zavodu za zaposlovanje morali poročati o dohodkih brezposelnih. Kazni za delo na črno ali zaposlitev na črno bodo hude.

Iz predloga zakona za drugo branje:

Denarno nadomestilo v bodoče ne bo smelo biti nižje od zjam-

V slovenskem parlamentu je nekaj pravih socialnih demokratov

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti je za drugo obravnavo že uvrščen na 9. redno sejo državnega zbora, 19. maja 1998. Predlog zakona je bil v Poročevalcu Državnega zbora RS objavljen namreč med prvomajskimi prazniki. Matični državnozborski odbor pa je predlog zakona začel obravnavati že 6. maja. Popraznični dnevi so bili mrzlični za vse, ki so sodelovali pri pravočasni pripravi predlogov amandmajev, saj se poslanci s sindikalnimi pripombami sicer ne bi mogli niti seznaniti.

čene plače in ne višje od dvainpolkratnika zjamčene plače (ZSSS je predlagala štirikratnik, odbor pa je podprl amandma združene liste o trikratniku). Od bruto nadomestila se prispevki in davki seveda odštevajo.

Pravica do denarnega nadomestila lahko traja najdlje (ni bil sprejet predlog amandmaja ZSSS o zlasti za starejše od 45 let ugodnejši lestvici):

- 3 mesece za zavarovanje od 1 do 5 let,
- 6 mesecev za zavarovanje od 5 do 15 let,
- 9 mesecev za zavarovanje od 15 do 25 let,
- 12 mesecev za zavarovanje nad 25 let,
- 18 mesecev za zavarovanje starejše od 50 let in za zavarovanje nad 25 let,
- 24 mesecev za zavarovanje starejše od 55 let in za zavarovanje nad 25 let.

Brezposelni osebi, ki ji po izteku pravice prejemanja denarnega nadomestila do izpolnitve pogojev za upokojitev manjkajo največ 3 leta, plačuje prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje zavod za zaposlovanje, denarnega nadomestila pa nič (amandma ZSSS o ohranitvi pravice do nadomestila še ni bil obravnavan).

Zveza svobodnih sindikatov je na predlog zakona pripravila 40 predlogov amandmajev. Poslanci državnozborskega matičnega odbora so privolili, da predloge Zveze svobodnih sindikatov Slovenije obravnavajo istočasno z amandmaji poslancev. Predlogu zakona so poslanci doslej namenili že približno 8 ur. Odbor je doslej obravnaval 11 od 48 členov predloga zakona in amandmaje nanje. Delo se bo nadaljevalo prihodnji teden.

Z veseljem poročam, da so poslanci ne glede na strankarsko pripadnost pripravljeni glasovati za marsikateri predlog ZSSS. Predloge ZSSS obravnavajo enako pozorno kot vladne. Žal na poslance vplivajo tudi poročila vladnih predstavnikov, da brezposelni prepogosto odklanjajo ponujeno delo. Delodajalci, ki v Sloveniji iščejo delavce, baje pogosto teh ne najdejo med registriranimi brezposelnimi. V bodoče bosta zato izrednega pomena definiciji ponujene ustrezne in primerne zaposlitve in določilo, kdaj ju brezposleni lahko zavrne brez posledic.

Dva socialna demokrata skupaj

V dosedanji razpravi sta predloge amandmajev ZSSS na predlog zakona najodločneje podpirala poslanec Združene liste socialnih demokratov **Miran Potrč** in poslanec Socialdemokratske stranke **Franc Pukšič**. Oba sta povedala, da razmišljata o tem, da bi nekatere zavrnjene predloge ZSSS predlagala še v svojem imenu. Franc Pukšič je bil tudi najbolj zaslužen za odločitev državnozborskega odbora, da predloge amandmajev ZSSS obravnava hkrati s poslanskimi amandmaji.

Lučka Böhm

Javna dela v Podravju za 3000 brezposelnih

V Podravju se lahko nekateri težje zaposljivi brezposelni delavci ponovno vključijo v svet dela samo še preko javnih del.

Člani odbora za izbor javnih del pri republiškem zavodu za zaposlovanje so nedavno na posvetovanju v Mariboru ugotovili, da postajajo javna dela eden najpomembnejših ukrepov aktivne politike zaposlovanja. Kot je povedala državna sekretarka Zdenka Kovač, bodo javna dela našla ustrezno mesto tudi v novem zakonu o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, ki bo predvidoma sprejet še pred parlamentarnimi počitnicami. Po novem naj bi sodelovanje na javnih delih štel v pokojninsko dobo, udeleženci naj bi za svoje delo prejeli plačilo.

V Podravju so lani organizirali 240 javnih del, v katerih je bilo vključenih 1405 brezposelnih delavcev. Po besedah direktorja območne enote zavoda za zaposlovanje **Marka Strbana** je v Podravju, kjer je bilo konec lanskega leta 31.640 brezposelnih delavcev, stopnja brezposelnosti več kot 22-odstotna. Med vsemi brezposelnimi

je 66 odstotkov težje zaposljivih delavcev, saj delo zamašča še več kot leto dni. Posebej zaskrbljujoče je, da skoraj polovica brezposelnih delavcev nima poklicne izobrazbe. Zato je po Strbanovih besedah za številne brezposelne delavce, še zlasti pa za invalide, edina možnost vključitev v javna dela.

V okviru eksperimentalnega programa javnih del je lani območna enota zavoda za zaposlovanje napotila na javna dela tudi večje število brezposelnih delavcev, ki so prejeli denarno nadomestilo za čas brezposelnosti oziroma denarno pomoč. Zanimivo je, da se je 11 odstotkov napotnih na javna dela takoj zaposlilo, kar kaže na to, da so že prej delali na črno. Odstotek brezposelnih pa je udeležbo na javnih delih brez razloga odklonil.

Župani podravske občine, ki so sodelovali v razpravi, so opozarjali zlasti na problem financiranja javnih del. Menili so, da bi moralo ministrstvo za finance občinam zagotavljati tudi del sredstev za sofinanciranje javnih del.

T. K.

Članstvo se je enotno in množično odločilo vstopiti v sindikat tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije

Po olastninjenju, zavleklo se je zlasti zaradi denacionalizacijskih zahtevkov, se je velika večina zaposlenih odločila za vstop v Sindikat delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije iz sestave ZSSS. Zadnja leta so bili organizirani v samostojni podjetniški sindikat, ki je bil reprezentativen na državni ravni. Kot pravi naš sogovornik, je odločitev v veliki meri povezana z željo, da bi bili združeni v večjem sindikatu močnejši. Na odločitev naj bi vplivala tudi naravnost sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije na reševanje dejanskih problemov zaposlenih, tudi primerno vodstvo sindikata.

Industrija usnja Vrhnika (IUV) je že nekaj mesecev organizirana kot delniška družba, v kateri imajo zaposleni, upokojeanci in bivši zaposleni (vseh je prek 3000) skoraj polovični lastniški delež, denacionalizacijski upravičenci 23-odstotnega, ostale deleže pa imajo v rokah različni skladi. IUV ima več kot 2100 zaposlenih, največ na Vrhniki, veliko pa tudi v enotah Šoštanj, Šmartno pri Litiji, Domžale in Logatec. Zaposlenih je nekoliko manj kot pred leti, zmanjšanje je le posledica naravne fluktuacije, presežnih delavcev niso nikoli ugotavljali.

Za članstvo v Svobodnem sindikatu se je že odločilo več kot 1700 zaposlenih, po besedah Dušana de Glerie so vrata odprta prav vsem, dozdaj k temu niso nikogar silili. Do ukinitve samostojnega podjetniškega sindikata in prestopa članstva je prišlo po več kot enoletnih pogovorih, v katerih sta večkrat sodelovala tudi predsednik sindikata tekstilcev in usnjarjev **Tone Rozman** in sekretarka **Branka Novak**. Ker so se zaposleni tako množično odzvali na predlog za združitev, je vodstvo dosedaj samostojnega sindikata torej ravnalo prav, meni de Gleria. »Članstvo smo pridobivali zlasti z geslom: skupaj bomo močnejši! Rozman in Novakova sta bila večkrat med našimi člani, ljudje so ju torej lahko spoznali. Že dosedaj, zlasti pri pogajanjih o kolektivni pogodbi, smo uporabili pomoč njihove strokovne službe, za katero smo prispevali tudi nekaj sredstev. Naša povezanost se je razvijala že tri leta. Za naš vstop v Svobodni sindikat smo se odločili že pred časom, takrat smo tudi rekli, da naj od tega pride po končanem lastninjenju. To pa se je, zlasti zaradi denacionalizacijskih zahtevkov, zelo zavleklo.« Tako de Gleria. Na naše vprašanje, zakaj so se pred leti odločili za osamosvojitve sindikata podjetja, pa je odgovoril takole:

»Zlasti zaradi tega, ker nam je zakon omogočil reprezentativnost na državni ravni. V usnjarski

Pogovor z Dušanom de Glerio, predsednikom samostojnega sindikata Industrije usnja Vrhnika

industriji smo namreč imeli veliko večino članstva. Razlog je bil tudi v republiškem odboru sindikata delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije, ki ni bil takšen, kot je zdaj. Mislim, da je z Rozmanom sindikat dobil novo kakovost, da pri delu bolj upošteva dejanske razmere. Predsednik sindikata namreč izhaja iz pravega delavskega okolja, ljudi zna povezovati, je obenem dovolj strpen in tudi prodoren. Že dosedaj smo sodelovali tudi z izvršnim odborom sindikata, ki je prav tako ustrezno sestavljen.«

Dušan de Gleria pravi zase, da je sindikalist že ves čas, kar dela v IUV, torej več kot 20 let. Da so dozdaj delali uspešno, je vzrok tudi v sestavi izvršnega odbora sindikata IUV, ki je deloval zelo enotno.

Sindikat IUV je ves čas deloval v razmerah, ki so bile v veliki meri tudi posledica vodenja podjetja, tega namreč vseskozi vodi Anton Debe-

ni, ko naj bi se konstituirala tudi skupščina lastnikov. Svet delavcev, ima 15 članov, pa je že konstituiran, izvolili so ga na predlog sindikata. Pogovarjali so se že tudi o družbi pooblaščenki, ki naj bi ščitila notranje delničarje.

Tudi plačni sistem v IUV je nekaj posebnega. Po besedah De Glerie so zaposleni plačani po starem sistemu, temelječem na točkah in njihovi vrednosti. Naš sogovornik misli, da plače ne odstopajo od tega, kar bi zaposleni imeli po kolektivni pogodbi. Jih pa zadnja tri leta niso povečevali. Regres za letni dopust so prejšnja leta prejeli, kako bo izplačan letošnji, pa se bodo šele dogovorili.

De Gleria je prepričan, da so zaposleni v IUV zaradi nekaterih starih originalnih rešitev na boljšem kot zaposleni v drugih podjetjih. Tako prejemajo jubilejne nagrade za vsakih pet let delovne dobe v IUV, pri čemer uporabljajo lestvico iz splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti, ki so ji dodali vmesne razrede. V IUV imajo tudi dodatke za izkoriščenost delovnega časa. Delavec, ki ni odsoten z dela, dobi mesečno po 11.000 tolarjev dodatka. Poznajo tudi dodatek za stalnost, ki stimulira delavce, ki dalj časa delajo v podjetju. Starejši delavci prejmejo iz tega naslova tudi po 20 odstotkov večjo plačo. S tem so pred leti hoteli preprečiti, da bi sin, ki pride v podjetje na novo, že po kratkem času zaslužil več kot njegov oče, ki je v podjetju več kot 20 let. Posebnost IUV je tudi 50-odstotni dodatek za nadurno delo. Dodatek za delo ob nedeljah in praznikih pa je kar 100-odstoten. Povprečna bruto plača v IUV znaša 107.000, neto pa 72.000 tolarjev. Na vprašanje, ali so v podjetju posamezniki zaslužili manj od zakonsko določene minimalne plače, je de Gleria odgovoril, da je takšnih primerov bilo manj kot prstov na eni roki, vendar so vse rešili.

Opisani stari sistem izplačevanja plač in dodatkov bodo skušali do jeseni uskladiti s kolektivno pogodbo dejavnosti tudi zaradi konstituiranja uprave IUV d. d. Pri tem bodo morali še posebej paziti na posameznike in skupine, ki bi z uporabo kolektivne pogodbe dejavnost zaslužili manj, kot prejemajo zdaj.

Zaposleni v IUV imajo še vedno tudi zelo ugodne možnosti dopustovanja v svojih počitniških zmogljivostih. V počitniških domovih, hišicah in stanovanjih (Beli Križi, Strunjan, Barbariga, Cres, Čatež, Kranjska Gora, Stinice, Velika planina, Bohinjska Bistrica) imajo več kot 100 postelj, kjer dopust lahko preživijo po sindikalnih cenah. Ker pa ima podjetje v vzdrževanju tega premoženja kar precej stroškov, posebej tistih s kratko sezono, nekateri že razmišljajo o prodaji. Ker bodo vsaj nekateri objekti verjetno do drugega leta že prodani, jih zaposleni letos verjetno koristijo zadnjič.

Franček Kavčič

Dušan de Gleria: Skupaj bomo močnejši!

vec, ki bo letos dopolnil 75 let. De Gleria pravi, da so ljudje navajeni njegove komande, avtoritete, tega, da ima vajeti še vedno čvrsto v rokah.

Industrija usnja Vrhnika izvaža skoraj celotno proizvodnjo. Podobno kot drugi izvozniki je zaradi precejšenega talarja prizadeta tudi IUV. Najhuje je bilo takrat, ko je lira zelo padla, ko so izgubili več deset milijonov dolarjev, zaradi česar imajo s financiranjem še zdaj težave. Tudi lansko poslovno leto ni bilo uspešno. Vodstvo in zaposleni v IUV si prizadevajo ohraniti usnjarsko stroko v naši državi, čeprav jim država ni dovolj pomagala, jim je dosedaj to uspevalo. Program temelji zlasti na svinjskih kožah, ki jih večinoma izvažajo. Konfekcijska proizvodnja pa je v težavah, ker je delovna sila na Vzhodu, kamor kapitalisti selijo proizvodnjo, veliko cenejša.

IUV ima začasni nadzorni svet, izvolil ga je delavski svet. Stalne bodo oblikovali šele jese-

Ali zakoni za mariborsko Merinko ne veljajo?

V Novi Delavski enotnosti smo že poročali, da je direktorica mariborske Merinke delavke, zaposlene za določen čas, pisno opozorila, da jih bodo odpustili, če bo inšpekcija za delo terjala, naj jim podjetje omogoči izrabo letnega dopusta in izplača regres. Območni odbor sindikata delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije v Podravju je o tem obvestil družbeno pravobranilko Republike Slovenije Anico Popovič. Ta je vodstvu Merinke poslala pisno opozorilo. Pravobranilka je od direktorice Merinke zahtevala, naj delavkam zagotovi pravico do izrabe letnega dopusta in regresa, sorazmerno času, prebitemu na delu. Od direktorice je zahtevala, naj jo v 14 dneh seznanijo s tem, kako je realizirala omenjeno zahtevo.

Direktorica Merinke pa je družbeni pravobranilki odgovorila takole: "Žal, mojega dopisa delavcem, zaposlenim za določen čas,

niste razumeli. Ni namreč moja navada delavcem groziti, temveč jih samo obveščati o dejanskem stanju. Časi namreč niso naklonjeni izvoznim lohn poslom (samo v prvih dveh mesecih letošnjega leta je padel tečaj marke za 1,5 % ob 1,5 % inflaciji, kar pomeni 3 % realnega padca tečaja ob drastičnem dvigu cen elektrike). Program izdelave nogavic za nemškega partnerja Vater ne prenese stroškov za regres. Zahvaljujem se vam za pravni nasvet in poduk glede plačila regresa in odobritve dopusta in vam sporočam, da bo problem rešen v najkrajšem času. Delavcem bo namreč prenehalo delovno razmerje za določen čas in bodo potem zaradi ukinitve programa trajno prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje."

Direktorica Merinke torej nič ne piše o vprašanju, ali bo delavkam, ki so bile zaposlene za določen čas, podjetje izplačalo regres in omogočilo izrabo letnega dopusta.

Navaja samo to, da bo problem rešila na ta način, da bodo delavke trajno prijavljene na zavodu za zaposlovanje.

Moramo se vprašati, ali ima direktorica pravico od delavk terjati delo za nižjo ceno dela od minimalne cene dela, določene z zakoni in kolektivnimi pogodbami? V Združenih državah Amerike, na katere se nekateri tako radi sklicujejo, delajo menedžerji v podjetjih, ki so v krizi, za simbolično plačo enega dolarja. Šele ko začne podjetje ustvarjati dobiček, si menedžerji začnejo izplačevati zanje normalne plače. Naši menedžerji pa marsikdaj sklepajo slabe pogodbe, od delavcev pa terjajo, naj delajo za nižjo ceno, čeprav sami prejema normalne menedžerske dohodeke. Od takšnih podjetij imajo korist le tuji partnerji in domači posredniki.

Lastniki takšnih podjetij bi moraliposkati boljše menedžerje ali podjetje program-

sko prestrukturirati. Če lastniki niso sposobni storiti ne enega in ne drugega, je bolje, da gre podjetje v stečaj in stečajnim postopkom najde novega in sposobnejšega lastnika.

Minimalna cena dela v Sloveniji je ta čas tako nizka, da so delavci dejansko ogroženi. Tisti, ki niso plačani niti po minimalni ceni dela, pa so marsikdaj večji socialni problem, kakor če bi bili prijavljeni na zavodu za zaposlovanje. Direktorica Merinke piše o visoki inflaciji in podražitvi električne energije ter drugih stroškov. Vendar pa se je elektrika podražila tudi za delavke, ne samo za Merinko. Delavke pa zaradi tega ne terjajo večjih plač in pravic, kot so jih imele pred podražitvami. Zakaj direktorica Merinke še vztraja pri vodenju podjetja, ki s svojim poslovanjem ne more zagotoviti niti spoštovanja minimalnih pravic delavcev? Morda le zaradi svoje menedžerske plače?

Kdor ne spoštuje prometnih predpisov, mu vzamejo voziško dovoljenje in ne sme več voziti – kdor ne spoštuje minimalnih pravic delavcev, poslovanja katerekoli firme ne bi smel več voditi.

T. K.

Poskus slabitve moči gospodarske zbornice?

V državnem zboru je predlog novega zakona o gospodarskih zbornicah, po katerem naj bi bile zbornice organizirane panožno, članstvo v njih pa prostovoljno

Po nekajletnem zatišju je pred kratkim spet oživela razprava o reorganizaciji gospodarske zbornice. Poslanca SKD Izidor Rejc in Benjamin Henigman sta v državnem zboru vložila predlog zakona o gospodarskih zbornicah, ki ga je strokovno pripravila Zbornica gospodarskih javnih služb in varstva okolja Slovenije v sodelovanju z Inštitutom za javno upravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani. Prvi odmevi na ta predlog, prišli so iz sedanjega zborničnega sistema, niso ugodni. Zbornica celo obljublja svoj predlog zakona o zbornicah, ki naj bi ga pripravila v sodelovanju z Inštitutom za gospodarsko pravo iz Maribora. Ta je zbornici že pomagal pripraviti predlog spremembe zakona o soupravljanju, o katerem smo že večkrat poročali.

Predlog reorganizacije zbornice je popolna novost, saj je mešanica obeh v svetu uveljavljenih in uporabljenih sistemov zbornic, javnopravnega z obveznim članstvom in zasebnopravnega s prostovoljnim članstvom. V

Evropski uniji, kamor se Slovenija želi vključiti, prevladuje javnopravni sistem organiziranja in delovanja gospodarskih zbornic, važno pa se zdi, da ga uporabljajo države, s katerimi ima Slovenija najmočnejše gospodarske stike. Po tem predlogu zakona naj bi bile zbornice organizirane kot panožne zbornice s prostovoljnim članstvom, vendar ne vse, saj imajo nekatere, kot je denimo obrtna, uzakonjeno obvezno članstvo. Reprezentativnost zbornic predlagatelja zakona rešujeta tako, da se mora v posamezno zbornico včlaniti vsaj tretjina podjetij panoge, ki zaposlujejo tretjino vseh zaposlenih v panogi. Predlagata pa tudi "krovno" zbornično organizacijo – združenje zbornic – v katero naj bi se obvezno vključile vse panožne gospodarske zbornice. Krovno zbornico bi organizirali že, če bi nastalo vsaj dvanajst panožnih zbornic od 23, kolikor jih zakon predvideva. Takšno združenje zbornic bi bilo reprezentativni organ slovenskega gospodarstva. Skratka, predlog zakona o zbornicah dovoljuje

tako prostovoljno obliko včlanjevanja kot obvezno članstvo in obvezno krovno organizacijo. Za nastanek panožnih zbornic je dovolj, če se vanje poveže tretjina podjetij, za združenje pa je dovolj, če se ustanovi polovica panožnih zbornic!

Takšen zakonski predlog je upravni odbor sedanje gospodarske zbornice gladko zavrnil. V njem ni našel niti ene same določbe, ki bi jo bilo vredno podpreti, celo več: sodil je, da se tega zakonskega predloga z amandmaji sploh ne da izboljšati, zato ga je kot konceptualno nesprejemljivega zavrnil.

Najbolj nesprejemljiv se zdi upravnemu odboru poskus razbitja sedanje zbornice na 23 po številu članov in finančno šibkih in nevlivnih panožnih zbornic. Bojijo se tudi, da bodo posamezne panožne zbornice prišle pod vpliv političnih strank, kar je s poslanstvom zbornic v načelu nesprejemljivo. Nelogičen se jim zdi tudi princip, po katerem naj bi se podjetja v nekatere zbornice vključevala prostovoljno, v drugih pa bi

bilo članstvo obvezno. S prostovoljnim članstvom je nezdržljivo tudi obvezno vključevanje panožnih zbornic v združenje. Vprašljivi pa so tudi stroški organiziranja zbornic po zakonskem predlogu obeh poslancev. Verjetno bi bili višji kot zdaj. In ne nazadnje: funkcija zastopanja interesov gospodarstva je funkcija v javnem interesu, ki pa se ne more ureničevati na komercialni podlagi.

O predlaganem zakonu o gospodarskih zbornicah telesa državnega zbora še niso razpravljali. Za usodo predloga bo najbrž odločilno že mnenje odbora za gospodarstvo. Ta predstirimi leti, ko je obravnaval vladno gradivo o možnih oblikah organiziranja zbornic, kot predstavnic gospodarstva, ni podprl zamisli o kombiniranem modelu, sestavljenem iz obeh v svetu uveljavljenih oblik organiziranja gospodarskih zbornic, pač pa javnopravni model zbornice. Zavzel se je za organiziranje zbornice, ki bo v osnovnih elementih kompatibilna z ureditvijo v državah Evropske unije, največjih trgovinskih partnericah slovenskega gospodarstva. Menil je tudi, naj bodo vse zbornice, se pravi gospodarska, obrtna in kmetijskogozdarska, urejene na enakih izhodiščih. Takrat se je torej matični odbor državnega zbora za sprejemanje zakonov s področja gospodarstva zavzel za obvezno članstvo v zbornicah in za večsektorsko organiziranost namesto za drobljenje. Kakšnega mnenja bo tokrat?

B. R.

**Seminar SKEI o posledicah pridruževanja
Evropski uniji**

Največ bo odvisno od dobrih odnosov z vlado

Republiški odbor SKEI je s pomočjo Evropske zveze kovinarjev (EMF) ta teden organiziral seminar za svoje aktiviste, ki naj bi spoznali organiziranost EU in vlogo sindikatov v njenem delovanju. Iz predavanj Berta Thierona in Barbare Gastenberger smo za objavo povzeli nekaj zanimivejših sporočil.

Davek na dodano vrednost je glavni vir proračuna EU. Skoraj polovica denarja, ki se vanj nateče, gre za kmetijstvo. Dozdaj je EU denar delila praviloma državam, po novem pa ga bo dajala le regijam. Čeprav se nekateri pritožujejo, da je EU predraga, so nacionalne države še dražje. Seveda pa je delitev stroškov hud problem, saj vsi mislijo, da plačujejo preveč - veliko več, kot dobijo nazaj. To merilo je pred leti uveljavila Margaret Thatcher. Nemčija, ki je v EU največja, tudi plača največ. Na drugi strani pa je treba upoštevati, da je tisto, kar država dobi nazaj, odvisno zlasti od tega, koliko v EU

proda. Ker Nemčija proda največ, ji članstvo v EU najbolj koristi. Koliko pa Nemčija v EU pridobi, skoraj ni mogoče izračunati.

Če bi upoštevali prispevek na glavo prebivalca, pa bi videli, da največ plačujejo Luksemburžani. Veliko plačujejo tudi Nizozemci, Danci in prebivalci drugih majhnih, vendar bogatih držav. Ker je Slovenija bogatejša od Madžarske, Češke in drugih kandidat, bo na glavo prebivalca plačevala več.

Sindikati imajo različne možnosti vplivanja na odločitve in politiko EU. Prvo možnost so pridobili pri stalnih odborih EU, prvi takšen odbor je bil ustanovljen za premo-

Barbara Gastenberger je kolegom iz SKEI povedala zlasti to, da evropska zakonodaja ne bo ovirala njihovega boja za interese članstva.

govništvo in jeklarstvo. Nacionalne sindikalne zveze in zveze na evropski ravni lahko v tem in drugih odborih sodelujejo neposredno.

Druga možnost vplivanja je prek nacionalnih vlad. Ta možnost je zelo pomembna zlasti zaradi tega, ker ima Ministrski svet zelo veliko pristojnosti, Evropska komisija pa zaseda zelo poredko. Boljši kot je stik sindikata z vlado, večje so možnosti, da bo minister na ministrskem svetu glasoval skladno z interesi sindikata, pravi **Barbara Gastenberger**. Če boste uspevali uveljaviti svojo politiko na nacionalni ravni, je to jamstvo, da EU ne bo sprejemala predpisov, ki bi negirali pridobitve sindikatov na nacionalni ravni.

Sicer pa je Evropska komisija dolžna spodbujati dialog med socialnimi partnerji. To določa tudi socialni protokol - dodatek evropske listine.

Če EU želi sprejeti nekaj, kar

zadeva vlogo socialnih partnerjev, se je dolžna nanje tudi obrniti. Evropsko listino (zakon) lahko pripravi šele po tem, ko prej pridobi mnenja partnerjev. Evropska komisija je tudi o predlogu listine dolžna pridobiti mnenja partnerjev. Od leta 1985 lahko evropske zakone sprejema le po tem postopku.

Eden od novjših evropskih zakonov določa, da starševski dopust lahko traja osem mesecev, nadomestilo pa je prepuščeno članicam EU. Belgijci, ki bi hoteli na starševski dopust, tako ne morejo računati na nadomestilo, saj ga ta država ni uvedla. Je pa ta zakon tudi za Belgijo napredek, saj sicer očetje in matere na starševski dopust sploh ne bi mogli.

Primerov je še več, bistveno pa je, da si EU prizadeva poenotiti pravice, kar pa je spričo različnih interesov, ki se usklajujejo vertikalno in horizontalno, izjemno zahtevno. Tako je poskus poenotenja obveznosti delodajalcev do posvetovanj in obveščanja delojemalcev spodletel, novejša oblike delovnih razmerij pa bodo mogoče poenotiti.

F. K.

Skupina 15 nemških novinarjev je ta teden obiskala Slovenijo. Najprej jih je pozdravil Dušan Semolič, predsednik ZSSS. Takoj zatem so se pogovarjali z zgodovinarji Inštituta za novejšo zgodovino in ured-

nikom Enciklopedije Slovenije. Najbolj so se zanimali za našo osamosvojitve in kasnejša dogajanja.

Zvone Vodovnik, direktor Inštituta za delo, in Milan Utroša, član predsedstva ZSSS, sta jim

predstavila razvoj industrijskih odnosov.

Program študijskega obiska je v veliki meri sestavljen po njihovi želji. Tako bodo obiskali Gorenje, ki je v Nemčiji dokaj znano in uveljavljeno, in Telekom, kjer jih zanima privatizacija.

V programu je tudi pogovor s predsedniki vseh štirih sindikalnih central, ki pa bo verjetno okrnjen, saj sta, ko to poročamo, udeležbo potrdila le Semolič in Kmetič.

Pogovarjali se bodo tudi z Borisom Cizljem, namestnikom vodje skupine za pogajanja z EU, in Dušankom Radovan, pomočnico direktorja za makroekonomske raziskave.

Pred odhodom domov bodo obiskali še Postojnsko jamo in Agroind v Vipavi.

F. K.

Zahvala bivših delavk Pika Seniorja

Čeprav delavke Pika Seniorja nekaj mesecev pred stečajem podjetja niso dobile plače, denarno nadomestilo za čas brezposelnosti pa bodo dobile šele sredi tega meseca, so minule praznične dni vendarle preživele dostojno, saj jim je s solidarnostno pomočjo priskočil na pomoč tudi republiški odbor Sindikata delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije. Več delavk Pika Seniorja nas je zaprosilo, naj objavimo njihovo zahvalo republiškemu odboru sindikata, še zlasti njegovi sekretarki **Branki Novak**, ki si je zelo prizadevala, da bi ublažila njihovo socialno stisko. Zahvala delavk velja tudi sekretarki območnega odbora tekstilcev in usnjarjev v Podravju **Branki Jurak**.

T. K.

Pokojnine so v zadnjem obdobju postale "svetovni glavobol". Ne glede na to, da so na voljo različni modeli rešitev, moramo opozoriti, da mora država najti pravo rešitev, upošteva zgodovinske, razvojne in ekonomske možnosti.

Res je, da se povečuje število državljanov, starejših od šestdeset let, in da se delež upokojencev v primerjavi z aktivnim prebivalstvom povečuje. Vendar zaradi tega ne smemo nekritično prenašati neoliberalnih sistemov, ki odgovornost za varno starost vedno bolj prenašajo na posameznika, solidarnost pa postaja zgodovina. Po našem mnenju mora tudi Slovenija čimprej začeti pokojninsko reformo. Pošteno je treba povedati, da je razprava o cenejšem sistemu, o znižanju prispevnih stopenj pravzaprav razprava o znižanju pravic iz naslova pokojnin.

Po drugi strani pa je prav tako potrebno poudariti, da sprememba pokojninskega sistema ne more in ne sme biti zgolj usklajevanje s proračunskimi možnostmi. Slovenija bi pri tem morala izhajati iz medgeneracijske pogodbe, ki je tudi temelj pokojninskega sistema v večini socialno naravnih držav. Medgeneracijska pogodba pa pomeni, da so pravice tistega, ki plačuje, v načelu enake pravicam tistega, za katerega se plačuje.

Globalizacija v svetu vse bolj odpira vrata neoliberalizmu, ki ni velik prijatelj socialne države. Odtod so povsem utemeljeni odpori kapital-skim rešitvam (drugi steber v beli knjigi). Tudi izkušnje v svetu niso toliko dominantne, da bi nekatere rešitve nekritično prevzemali. Naj samo spomnim, da je Margaret Thatcher leta 1998 sprejela predpis, da ima vsak zavarovanec pravico izstopiti iz svoje podjetniške pokojninske blagajne in skleniti osebno pokojninsko zavarovanje. Štiri leta kasneje so ugotovili, da so vsi tisti, ki so pod vplivom reklame zasebnih zavaroval-

Bela knjiga o pokojninski reformi

Kako rešiti konflikt med generacijami

Piše: Brane Mišič

nic to počeli, ravnali napak. Tudi v Čilu zavarovanci lahko menjajo pokojninsko blagajno. Vendar to vodi k povečevanju stroškov upravljanja skladov, ki porabijo za te namene tudi do 30 odstotkov zbranih prispevkov.

Primerne spremembe obstoječega pokojninskega sistema naj bi po našem mnenju upoštevale naslednje predpostavke:

- določiti je treba spodnjo mejo starosti za upokojitev in onemogočiti upokojevanje "mladih" upokojencev;
- pokojnine usklajevati enako kot plače;
- sprejeti konsenz, kolikšen del pokojnine naj pokriva obvezno zavarovanje, drugo pa prepušiti dodatnim zavarovanjem. Pri tem pa je nujno potrebno sprejeti nekatere davčne rešitve, ki naj bodo motiv za varčevanje. Obstoječi kapitalski sklad lahko bistveno pripomore k umiritvi nihanj v poslovanju in zagotavljanju pokojnin;
- med kategorijami zavarovancev (delavci, kmetje, obrtniki, samostojni podjetniki, samostojni umetniki) je precej visoka solidarnost. Tako je za

mnoge pokojnina bistveno večja od prispevkov, ki so jih plačali. Zato se nam zdi primerno in umestno, da se pravica na osnovi deset najboljših let spremeni. Zavarovalno obdobje, za katero se ugotavlja pokojninska osnova, je treba podaljšati. Zagotovo pri tem ne bo na izgubi poprečni delavec, saj njegovi prejemki niso bistveno nihali, prispevki pa so bili redno plačevani. To pomeni, da naj se poleg načela solidarnosti upošteva tudi načelo pravičnosti in onemogoči nadstandard nekaterih zavarovancev na račun drugih.

Z upoštevanjem teh načel bi lahko zagotovili obvladovanje porabe v javnih financah, vendar hkrati tudi odprli vprašanja v sferi ustvarjanja družbenega proizvoda. Kakršna koli reforma, ki ne bo imela za posledico tudi ukrepov in možnosti za rast družbenega proizvoda in dodane vrednosti, je le začasna rešitev. Pritiski na krčenje pokojninske blagajne bi bili zagotovo manjši, če bi bila gospodarska rast večja. S prepolovitvijo števila brezposelnih in njihovim

prehodom v zaposlitev bi bil problem pokojnin mnogo manjši. To pomeni, da je pokojninska reforma le del družbenega sistema in da se z učinkovitostjo ter gospodarsko rastjo stvari lažje in na manj boleč način spreminjajo. Mnoge anomalije v plačilnem sistemu, na katere smo opozarjali v preteklosti, so povzročile anomalije v pokojninskem sistemu. To je zlasti vidno zaradi nadpovprečnega naraščanja najvišjih plač in plač po individualnih pogodbah. Povprečne plače so se povečale, čeprav so podpovprečne plače, te prejema več kot 60 odstotkov zaposlenih v Sloveniji, stagnirale. Če povprečne plače rastejo hitreje od mase vplačanih prispevkov, je na dlani, da to povzroča probleme v zagotavljanju pokojnin in hkrati vodi v razkorak med najnižjo pokojnino ter najnižjo plačo. Da je najnižja pokojnina višja od najnižje plače, za aktivne delavce zagotovo ni sprejemljivo. To je treba čimprej spremeniti.

Omeniti smo, da bi morali določiti starostno mejo za upokojitev, ki bi preprečila predčasno upokojevanje, hkrati pa bi lahko bila osnova za usklajevanje pokojnin glede na starost in delovno dobo delavca. Če ostanemo pri 58. letu starosti kot spodnji meji za upokojitev, bi po našem mnenju lahko polno pokojnino kombinirali glede na starost in opravljeno delovno dobo. Če bi se delavec ali delavka upokojila z 58 leti starosti in bi imela 40 let delovne dobe, bi kljub višji starostni meji za upokojitev prejela pokojnino brez odbitkov (malusov).

Pokojninska reforma mora biti podprta z usklajenimi ukrepi makroekonomske politike, ki bodo zagotovili stabilno okolje in možnosti za gospodarsko rast. To pomeni racionalno trošenje javnih financ in davčne stimulacije za vse oblike varčevanja.

O argumentih posameznih socialnih partnerjev mora steči ustvarjen dialog. Rešitev, ki ne bodo imele soglasja socialnih partnerjev, ne bi smeli sprejeti.

Javni poziv vladi in poslancem

Na nedavni tiskovni konferenci območne organizacije Zveze svobodnih sindikatov v Podravju so govorili zlasti o aktualnih problemih, ki ta čas pestijo delavce tega območja. Kot je povedala sekretarka območne organizacije Vekoslava Krašovec, so ocenili, da je zaščita delavcev na najnižji ravni, država pa s predlagano reformo delovnopravne zakonodaje še dodatno posega v že pridobljene pravice delavcev. "Stanje je zaskrbljujoče, ljudje so na splošno nezadovoljni, poraja se korupcija, kriminal, več se razslojevanje. Pomanjkanje dosledne razvojne strategije bo povzročilo še dodatni pritisk na delavce. Brezposelnost, brezpravnost in poslušnost ne gredo skupaj, so zapisali v svoje sklepe.

Člani konference so pozvali vse sindikate v Sloveniji, naj za zaščito pridobljenih pravic delavcev nastopijo skupno. Delavce so pozvali, naj se javno uprejo izkoriščanju, še zlasti pa, naj spoštujejo temeljno sindikalno načelo – solidarnost. Vlado so pozvali, naj zagotovi spoštovanje sprejetih zakonov ter hitro in ustrezno sankcionira kršilce, še zlasti pa, naj s svojo politiko zagotovi odpiranje novih delovnih mest. Poslance državnega zbora pa so pozvali, naj ob sprejemanju nove delovno-

pravne zakonodaje spoštujejo interese in pravice delavcev ter svoje predvolilne obljube.

Konferenca območne organizacije ZSSS za Podravje je obsodila tudi enostranski odstop združenja za tisk pri Gospodarski zbornici Slovenije od kolektivne pogodbe za poklicne novinarje.

Franc Toš je zelo prizadeto dejal, da je bilo minulo leto zanj najtežje, odkar je leta 1958, torej pred 40 leti, začel delati kot sindikalni aktivist. "Zaščita delavskih pravic ni bila na tako nizki ravni še nikoli. Ali si minister Anton Rop, ki ima preko 800.000 tolarjev bruto plače, sploh lahko predstavlja, kako je živeti nekaj mesecev brez vsaj minimalne plače," se je vprašal Toš in dodal, da

danes niso redke delavske družine, ki si morajo sposojati denar za kruh in mleko.

Član konference **Franc Bratuša** pa je opozoril, da so pri nas socialne razlike čedalje večje. Marsikatera delavska družina nima več dovolj denarja za preživetje, čeprav sta zaposlena oba zakonca. Medtem ko večina ljudi čedalje slabše živi, pa se v državi razrašča kriminal in korupcija. "Stiska ljudi je velika," je poudaril Bratuša. "Zato bomo v bodoče vlado ocenjevali samo še po dejanjih – zlasti po tem, kaj bo storila za zmanjšanje števila brezposelnih."

T. K.

Člani konference območne organizacije ZSSS v Podravju pozivajo vlado in poslance, naj spoštujejo zakone, ki so jih sami sprejeli.

Študijski krožki v Podravju

Pripravili videokaseto »Sindikat na delu«

Tako kot že nekaj let zapored je tudi letos območna organizacija Zveze svobodnih sindikatov v Podravju organizirala študijski krožek, ki se je uveljavil kot izjemno uspešna oblika samousposabljanja sindikalnih zaupnikov. Letos so si člani študijskega krožka zadali zahtevno nalogo: posneti videokaseto z naslovom "Sindikat na delu". Ob premieri videokasete, ki govori o vlogi in nalogah Zveze svobodnih sindikatov v družbi, smo se pogovarjali z mentorico študijskega krožka Marijo Erakovič.

"V naši območni organizaciji organiziramo študijske krožke že tri leta. Sama sem bila doslej mentor v treh študijskih krožkih. Prvo leto smo pripravili brošuro "Kako postati uspešen sindikalni zaupnik", lani brošuro o reševanju sporov v podjetjih, letos pa so se člani krožka odločili za še zahtevnejšo nalogo: posneli smo videofilm o Zvezi svobodnih sindikatov. Naloga zares ni bila lahka, saj doslej še nihče med nami ni sodeloval pri snemanju in produkciji videokasete," pravi Marija Erakovič, ki je za delo in usposabljanje sindikalnih zaupnikov v študijskih krožkih v minulih letih žrtvovala izjemno veliko svojega prostega časa.

Študijski krožek – koristna oblika usposabljanja

Letos so v študijskem krožku sodelovali Darinka Avguštiner iz Splošne bolnišnice Maribor, Vlado Belšak iz sklada za izobraževanje delavcev pri samostojnih podjetnikih v Podravju, Branka Jurak iz območne organizacije ZSSS v Podravju, Dušan Jug iz Term Maribor, Jožica Kovačič iz Hotela Slavija, Branko Medik iz Mariborske Livarne, Jože Pau-man iz Stavbarja IGM, Doroteja Tratnik iz osnovne šole L. Pliberška, Andrej Zorko iz območne organizacije ZSSS v Podravju, Marija Erakovič kot mentor in Vanda Rešeta kot vodja študijskega krožka.

Videofilm, ki so ga premierno prikazali novinarjem, predstavlja najprej sindikate dejavnosti, ki se združujejo v ZSSS. Nato so nazorno predstavljene naloge zveze, med katere sodi tudi informiranje. Zato je na videokaseti celovito predstavljeno tudi glasilo ZSSS Nova Delavska enotnost. V nadaljevanju so avtorji predstavili območno organizacijo v Podravju.

Najbolj zanimiva je videokaseta v tistem delu, ko govori o pravicah in obveznostih članov. Kamera spremlja gradbenega delavca, ki je prišel na območno organizacijo po pomoč. Sprejme ga sekretarka območnega odbora Sini-

Marija Erakovič, mentorica (druga z leve), med člani študijskega krožka

dikata delavcev gradbenih dejavnosti Branka Jurak, ki se je tokrat izkazala tudi v vlogi igralkice.

Kamera predstavi tudi druge dejavnosti sindikata. Tako je Metka Cesar predstavila razdeljevanje solidarnostnih pomoči, Andrej Zorko usposabljanje, predstavljen pa je tudi posvet sindikalnih zaupnikov, ki ga vodi sekretar ZSSS Rajko Lesjak. Celovito je predstavljeno tudi delo sindikalne službe pravne pomoči. O strokovnem delu v sindikatih pa je za kamero spregovorila sekretarka območne organizacije ZSSS v Podravju Vekoslava Krašovec z Uradnim listom v rokah. Nadvse zanimivo so predstavljene tudi širše sindikalne akcije. Med drugim ta del videokasete prikazuje tudi posnetke z nedavnega protestnega shoda v Ljubljani.

Videofilm za usposabljanje članstva

Na koncu videokaseta izrpnop prikazuje tudi delo ZSSS v podjetjih in družbah. Posnetki govorijo o delu sindikata v Splošni bolnišnici Maribor, ki je pravzaprav mesto v malem, saj so v njej zaposleni delavci vseh poklicev: od medicinskih sester in zdravnikov, do kovinarjev in kuharjev ter delavcev z drugimi poklici.

Videokaseto, ki traja 20 minut, je dokončno oblikovala Lijana

Miklič iz Video Arta, besedilo pa je bral Darko Špec. Na posnetku je tudi slavnostna fanfara skladatelja prof. Milka Homerja, ki so si jo člani ZSSS v Podravju izbrali za svojo himno.

Čeprav so člani študijskega krožka pripravili videokaseto "Sindikat na delu" s skromnimi tehničnimi in finančnimi sredstvi, vendarle celovito in zanimivo predstavlja delo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Kot takšna bo zagotovo v veliko pomoč pri nadaljnjem usposabljanju članstva. Zato nameravajo na območni organizaciji videokaseto razmnožiti in z njo tudi tržiti.

"Od prve ideje do premiere videofilma je minilo 5 mesecev," pravi smeje Marija Erakovič. "Pri delu smo imeli več težav, kot smo jih na začetku pričakovali. Scenarij, ki smo ga pripravili, smo denimo morali temeljito skrajšati, saj smo za videokaseto pripravili mnogo preveč teksta. Res pa je, da je s krajšanjem scenarij pridobil pri kakovosti, saj smo morali izločiti vse, kar ni bistveno. Težave smo imeli tudi s snemanjem, saj razen Vlada Belšaka še nihče ni držal kamere v roki. Ko smo posneli vse, kar smo imeli v snemalni knjigi, smo imeli materiala za enourni film. Zato smo morali tudi posneto gradivo radikalno skrajšati. Kljub temu, da smo se trudili, smo morali za strokovno pomoč pri snemanju in izdelavi vi-

deokasete zaprositi strokovnjakinjo iz Video Arta."

"Sindikalne akcije premalo fotografiramo in snemamo!"

"Delo v študijskem krožku je bilo skupinsko. Vse, kar smo posneli, smo pred tem temeljito prediskutirali. Tako smo se tudi sami usposabljali in temeljito spoznali delo in naloge sindikata. To pa je tudi osnovni namen dela v študijskih krožkih, ki jih spodbujata in sofinancirata Andragoški zavod Slovenije in ministrstvo za šolstvo in šport," poudarja Erakovičeva.

Pri pripravi videokasete pa so člani študijskega krožka opazili tudi nekatere pomankljivosti pri delu ZSSS. "Ugotovili smo, da Zveza svobodnih sindikatov v celoti zelo slabo skrbi za to, da bi posnela in arhivirala slikovno gradivo (fotografije in videoposnetke) s svojih akcij. Za to bomo morali v bodoče bolj skrbeti, pa ne samo zaradi nas samih, temveč tudi zaradi tistih, ki bodo nekoč pisali o zgodovini delavskega gibanja na Slovenskem."

T. K.

Če vprašate mene

Ko se odločiš pisati po tuji volji in na delodajalčevo naročilo vneto cepiš lastno oholost, dobiš petkov Repovčev zapis v Delu o tem, da je "svet Liberalne demokracije za soglasje med socialnimi partnerji, vendar brez popuščenja".

Kako se lahko takemu novinarju za piše taka neumnost? Mislim si svoje. Toda, ko prizanesljiv do lapsusa preskočim polovico besedila, znova preberem, "...da je še naprej treba iskati nacionalno soglasje med socialnimi partnerji, interesnimi skupinami in političnimi strankami, vendar brez popuščenja..."

Tokrat mislim nanj, saj, kaj si bodo mislili o tem svojem novinarju na Liberalni demokraciji. Fant je v nevarnosti.

Napačna interpretacija stališč sveta naše vladajoče stranke utegne namreč, če vprašate mene, koga navesti na misel, da je stranka samo liberalna in nič več tudi demokratična, morda celo, da zavestno že vnaprej sprejema odločitve, ki ne dopuščajo "popuščenja", torej sprememb, pogajanj, spoštovanja mnenja in interesov drugih. In ne le to, utegnejo se najti skrajni posamezniki

Sodišče prve stopnje je z obravnavano sodbo ugodilo zahtevkom tožečih strank in toženi stranki naložilo, da je dolžna tožečim strankam izplačati neto nadomestila osebnega dohodka za oktober, november in december 1991, da je dolžna plačati tudi ustrezne prispevke iz socialnega varstva od 1. 10. 1991 do 16. 12. 1991 in izplačati tudi določene zneske neto odpravnin, vse z ustreznimi zamudnimi obrestmi, toženi stranki pa je naložilo še plačilo stroškov postopka.

Sodišče druge stopnje je z izpodbijano sodbo zavrnilo pritožbo tožene stranke in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje.

Zoper pravnomočno sodbo drugostopenjskega sodišča je tožena stranka pravočasno vložila revizijo, v kateri je uveljavljala revizijska razloga bistvene kršitve določb pravnega postopka in zmotne uporabe materialnega prava. Navajala je, da je sicer nesporno, da je tožnikom delovno razmerje pri njej prenehalo 16. 12. 1991, da pa bi jim kljub temu osebne dohodka za mesece oktober, november in december morala izplačati družba v Zagrebu, ki je bila prej njihova poslovna enota. Ta družba je bila ustanovljena zaradi osamosvojitve Slovenije, prevzela pa je vse pravice in obveznosti bivše poslovne enote. Pogodba o tem sicer ni bila podpisana, kar pa ne more biti ovira za njeno realizacijo, saj je bila ustno dogovorjena. Tako je bil posel sklenjen v skladu s določbo 67. člena zakona o obligacijskih razmerjih (ZOR). Napačno je tudi

§ IZ SODNE PRAKSE

Piše: mag. Aleksej Cvetko

Obveznosti iz delovnega razmerja

Dokler traja delovno razmerje veljajo tudi medsebojne obveznosti, to je na eni strani opravljati delo in na drugi strani obveznost plačila.

(Sodba Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, opr. št. VIII Ips 4/98 z dne 7. 4. 1998)

stališče sodišča glede pravnega nasledstva. Takega nasledstva ni bilo, tožniki so pri toženi stranki sklenili delovno razmerje na novo, to pa pomeni, da jim ne gre odpravina ob upoštevanju skupnih delovnih let. Sodišče druge stopnje se ni opredeljevalo do vseh navedb v pritožbi, saj ni zavzelo stališča glede višje sile zaradi nastanka novih držav, niti do reciprocitete, prav tako pa se ni opredelilo do navedbe, da je bilo v drugih zadevah glede pravnega nasledstva odločeno drugače.

Revizijsko sodišče je revizijo zavrnilo kot neutemeljeno in svojo odločitev obrazložilo:

“Že revizijska navedba “nesporno je, da je tožnikom pri tožencu prenehalo delovno razmerje 16. 12. 1991” je v nasprotju z revizijsko navedbo, da tožena stranka delavcem od oktobra pa do prenehanja delovnega razmerja ni dolžna izplačati osebnih dohodkov. Dokler traja delovno razmerje veljajo tudi medsebojne obveznosti, to je na eni strani obveznost opravljati

določeno delo in na drugi strani obveznost plačila. Tožena stranka se ne more izogniti svoji obveznosti plačila osebnih dohodkov s tem, da navaja sklenitev civilne pogodbe s svojo nekdanjo poslovno enoto. Svojih obveznosti iz delovnega razmerja s tako pogodbo ne more neposredno prenesti na drugega vse, dokler so delavci pri njej v delovnem razmerju. Možni so sicer različni dogovori o prevzemu premoženjskopравnih obveznosti, ki pa so lahko samo obveznosti civilnopravne narave, ne pa obveznosti iz delovnega razmerja. Zato je za odločanje v tem sporu pomembno samo, do kdaj je trajalo delovno razmerje tožnikov s tožencem in dejstvo, da toženčeve obveznosti do njegovih delavcev niso bile poravnane. Vse ostale navedbe, kako in zakaj je prišlo do prenosa dela premoženaj na nov pravni subjekt in njihove medsebojne obveznosti, prav tako dejstvo nastanka novih držav za odločitev v tem sporu sploh niso pravno relevantne. Ker sta nižji sodišči ugo-

tovili, da v času trajanja delovnega razmerja delavcem niso bili izplačani osebni dohodki, ki so jim pripadali, je imelo vso oporo za odločitev s katero je toženi stranki naložilo obveznost zaostalega izplačila.

Sodišče druge stopnje je pri odločanju pravilno, enako kot pred njim že prvostopenjsko sodišče, uporabilo določbe 15. člena zakona o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja (ZTPDR - Uradni list SFRJ, št. 60/89 in 42/90). Glede na ugotovljeno dejansko stanje, na katerega je zaradi določbe tretjega odstavka 385. člena zakona o pravnem postopku (ZPP) vezano tudi revizijsko sodišče, da so bili delavci razporejeni k toženi stranki in da se jim je delovno razmerje neprekinjeno nadaljevalo, je možen zaključek, da je šlo za prevzem delavcev v skladu s citiranim predpisom. To pa pomeni, da jim gre zato tudi pravica do odpravnine, ki jim je bila kot trajno presežnim delavcem obračunana po določbi 36. f člena zakona o delovnih razmerjih (ZDR - Uradni list RS, št. 14/90, 5/91 in 71/93) glede na leta dela pri toženi stranki in pri njegovem pravnem predniku. Na tako odločitev v tem sporu morebitne drugačne rešitve v drugih sporih, ki jih navaja revident, ne morejo vplivati.

Revizijsko sodišče zato ob upoštevanju ugotovitev in zaključkov nižjih sodišč meni, da je bila ugoditev zahtevkom tožnikov materialnopravno pravilna in da materialno pravo ni bilo zmotno uporabljeno.”

NAJ BOGOVI SLIŠIJO

in nepridipravi, ki bi kazali ali celo žugali s prstom, češ, da so eldesovci navadni hibrid komunizma s kapitalskim vložkom v no-

ročajo resnico – in njeni avtorji so prav to hoteli. Kakšna perversnost.

Hočejo torej, da zvemo, kako razmišljajo, koliko želijo in kaj bodo storili. Sporočajo nam, da so na oblasti, da je konec demokratične čvekarije, da se vračamo k trdni volji, ki ne dopušča ugovorov, ki bo naredila, ki bo postavila stvari in vsakogar na svoje mesto.

Socialno partnerstvo? Da (vsaka samovolja mora imeti koga ali kaj za kamuflačo, saj se spomnite!), toda ve se, kdo bo odločal.

Torej vendarle gre za epidemijo, le da je umetno povzročena (kako umazano). Virus ni isti, je pa iz istega gojišča. Njegova začasna oznaka LDS (za nepoučene: Liberalna demokracija Slovenije) bo z dokončno opustitvijo “demokracije” postala LS (za nerazgledane: svobodnjaška stranka), kar bo med uporabne povzročitelje hujših bolezni z veseljem vpisala tudi njihova koalicijska partnerica sorodnega imena (za prejšnje: Ljudska stranka).

Potrebna bodo, če vprašate mene nova in učinkovitejša cepiva – in več higiene tudi.

Sindikalna lista

(Temelj je SKP za gospodarstvo)

Prvi del

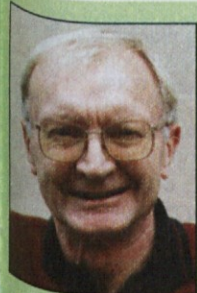
	may 1998
1. Dnevnice	SIT
– cela dnevnic	(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti) 3.500,00
– polovična dnevnic	(nad 8 do 12 ur odsotnosti) 1.750,00
– znižana dnevnic	(od 6 do 8 ur) 1.218,00
2. Kilometrina	(od 27. 3. 1998 dalje) 35,94
3. Ločeno življenje	61.838,00
4. Prenosišče	Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec
5. Regres za prehrano	– po SKPGD (na delovni dan) 517,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade	– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)	
	– za 10 let	50.532,00
	– za 20 let	75.798,00
	– za 30 let	101.064,00
2. Odpravnina pri upokojitvi		309.188,00
3. Solidarnostne pomoči	– po SKPD	
	– ob smrti delavca	92.756,00
	– ob smrti v ožji družini	46.378,00
4. Minimalna plača		62.299,00
5. Zajemljena plača		37.045,00
6. Regres za letni dopust	– najmanj	102.000,00

Ne glede na določilo SKPGD javni zavodi, javna podjetja in banke, ki so jih ustanovile lokalne skupnosti ali država ali so v njeni večinski lasti, izplačujejo dodatek za ločeno življenje v skladu z zakonom o višini povračil stroškov v višini 51.098 SIT (Uradni list RS št. 87/97).

Strokovna služba ZSSS

Piše: Doro Hvalica

tem policijsko informacijskem redu ameriške podobe sveta.

Vsakešni natolcevalci se namreč najdejo dandane, zato ni prav, ni pošteno, celo varno ni tako slabo poslušati in tako po repovžje pisati.

Potem pa je bil vikend, prekrasno vreme, topli nagajivi dnevi, košnja med oljkami, jadranje, naj bogovi slišijo, bolečine v gležnju in drugi mediji – papirnati in elektronski, ki so kar po vrsti trobili isto napako.

Kar trajalo je, da sem odklonil možnost epidemije z GR virusom (za neuke: Grega Repovž), saj so, če druge ne, vsaj na drugi strani politične scene zanj imuni.

Ampak, me je mučilo, gre vendar za splošen pojav. Torej je mogoča ena sama diagnoza: resnica. Mediji spo-

kaj delajo

Območna organizacija ZSSS za Posavje

Bo delavce invalide bivšega Remontnega zavoda Bregana zaščitil varuh človekovih pravic?

Območna organizacija ZSSS za Posavje si že dalj časa prizadeva uveljaviti pravice invalidov bivšega Tehničnega remontnega zavoda Bregana, hrvaških državljanov, ki so leta 1991 ostali brez dela in na njem temelječih pravic.

Po 124. členu zakona o pokojninsko invalidskem zavarovanju imajo delovni invalidi,

če jim je delo prenehalo brez njihove volje, pravico do denarnega nadomestila. Nadomestilo je vezano na redno javljanje pristojnemu zavodu za zaposlovanje. Tu pa nastaja problem, saj ti invalidi nimajo slovenskega državljanstva in se zaradi tega ne morejo javljati našemu zavodu. S tem pa ne izpolnjujejo pogoja za denarno nadomestilo pri našem zavodu za pokojninsko invalidsko zavarovanje.

Ti delovni invalidi so prejeli nadomestilo vse do 14. januarja 1994, ko je bil zakon o zavarovanju za primer brezposelnosti spremenjen. Gre za starejše delavce, ki so ves čas zaposlitve v bivšem vojaškem remontnem podjetju plačevali prispevke za invalidsko zavarovanje v invalidski sklad Republike Slovenije. Bili so tudi člani ZSSS, zaradi česar jim sekretar območne organizacije ZSSS v Posavju Ladi Rožič skuša ves čas pomagati.

Ko mu ni uspelo na zavodu za zaposlovanje in pokojninskem zavodu, se je obrnil na ministrstvo za delo. To mu je že leta 1994 odgovorilo, da se med Slovenijo in Hrvaško pripravlja podpis konvencije o socialni varnosti,

ki pa še zdaj ni podpisana. Rožič tudi ugotavlja, da jim matična država ni uredila socialne varnosti, možnosti za novo zaposlitev pa tudi nimajo.

F. K.

Območna organizacija ZSSS Domžale

Razpis letovanja

Članom Svobodnih sindikatov tudi letos ponujamo možnost dopustovanja v počitniških prikolicah v Luciji, Fiesi, Premanturi, kampu Stella Maris pri Umagu, kampih Njivice in Ježevci na Krku.

Na razpolago so tudi garsonjere v Bohinjski Bistrici in Porentovem domu v Kranjski Gori. Cene in prav tako plačilni pogoji so ugodne.

Vsi, ki želijo letovati v naših objektih, naj čimprej oddajo prijave v pisarni območne organizacije Domžale, Ljubljanska 70/1, ob delovnikih smo dosegljivi med 7. in 14. uro.

Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije

1. Izhodiščne bruto plače po kolektivni pogodbi za kovinsko in elektroindustrijo (Ur. l. RS, št. 37/96) za januar, februar, marec, april in maj 1998 v SIT

Zahtevnostna skupina tarifni razred	Relativno razmerje	Izhodiščna bruto plača
I. Enostavna dela	1,00	52.786
II. Manj zahtevna dela	1,12	59.120
III. Srednje zahtevna dela	1,25	65.983
IV. Zahtevna dela	1,45	76.540
V. Bolj zahtevna dela	1,60	84.458
VI. Zelo zahtevna dela	1,90	100.293
VII. Visoko zahtevna dela	2,25	118.769
VIII. Najbolj zaht. dela	2,60	137.244
IX. Izjemno pomembna najbolj zahtevna dela	3,10	163.637
Eskalacija	0,5 % (JAN 98)	*

* Zakon o določitvi minimalne plače in o načinu usklajevanja plač, Ur. l. RS, št. 40/97, 3/98

ZAKON OMEJUJE LE RAST IZHODIŠČNIH PLAČ, NE PA TUDI RASTI MASE PLAČ!

2. Regres za letni dopust za leto 1998 (najmanj) 102.000 sit

3. Povračila stroškov v zvezi z delom

- regres za prehrano	MAJ 1998 (Ur. l. RS, št. 15/98)	15.459 SIT
- dnevnice	- cela	3.500 SIT
	- polovična	1.750 SIT
	- znižana	1.218 SIT
- kilometrina (od 27. 3. 1998)		35,94 SIT

4. Nekateri drugi prejemki od 1. 1. 1998

JUBILEJNE NAGRADE:

A: PO KPD ZA SKUPNO DELOVNO DOBO B: PO SKP ZA DELOVNO DOBO
PRI ZADNJEM DELODAJALCU

- za 10 let	42.958 SIT	ena izhodiščna plača I. tarifnega razreda
- za 20 let	64.437 SIT	ena in pol izh. plače I. tarifnega razreda
- za 30 let	85.916 SIT	dve izhodiščni plači I. tarifnega razreda
ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI:		403.641 SIT ali*

SOLIDARNOSTNE POMOČI:

- smrt delavca	269.094 SIT ali*
- ostalo	134.574 SIT ali*
- daljša bolezen	dogovor delodajalec in sindikat
- nadomestilo za ločeno življenje	53.818 SIT ali*

* glej pojasnila

5. Drugo

- najnižja plača (Ur. l. RS, št. 3/98) za JANUAR 1998	62.299 SIT
- zajamčena plača od 1. 1. 1998 (Ur. l. RS, št. 3/98)	37.045 SIT
- povprečna mesečna bruto plača za FEBRUAR 1998	
- na zaposlenega v RS	152.893 SIT
- povprečna mesečna bruto plača za DECEMBER 97-FEBRUAR 98	
- na zaposlenega v RS	154.594 SIT
-časna osnova za določanje višine nekaterih prejemkov (Ur. l. RS, št. 3/98)	
- bruto	134.547 SIT
- neto	85.916 SIT

Pojasnila:

1. IZHODIŠČNE PLAČE:

- usklajevanje po Zakonu o določitvi minimalne plače in o načinu usklajevanja plač, Ur. l. RS, št. 40/97.

Prva naslednja uskladitev minimalne plače in izhodiščnih plač se izvede ob izplačilih plač za januar 1999 oziroma, ko rast cen življenjskih potrebščin v obdobju od 1.1.1998 dalje pred potekom leta 1998 preseže 6,8%.

Vir: Tarifna priloga k panožni kolektivni pogodbi (Ur. l. RS, št. 37/96)
Zakon

2. REGRES ZA LETNI DOPUST:

Vir: KPD, SKP

3. POVRAČILA STROŠKOV V ZVEZI Z DELOM:

- REGRES ZA PREHRANO:

10 % povprečne mesečne plače zaposlenih v RS v preteklih treh mesecih

- DNEVNICE : določene z uredbo

- KILOMETRINA: 30 % cene super bencina (98 okt.)

Vir: Uredba o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov, ki se pri ugotavljanju davčne osnove priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 72/93, 43/94, 62/94, 7/95, 5/98) KPD

4. IZRAČUN NEKATERIH DRUGIH OSEBNIH PREJEMKOV:

- JUBILEJNE NAGRADE: osnova je povprečna mesečna neto plača v gospodarstvu za pretekle tri mesece, SKP na novo uvaja tudi jubilejno nagrado za delovno dobo pri delodajalcu

- ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI: osnova so tri povprečne bruto plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece oziroma mesečne bruto plače delavca, če je to ugodnejše za delavca

- SOLIDARNOSTNE POMOČI: najmanj ena povprečna bruto plača delavcev pri delodajalcu oziroma ena povprečna bruto plača v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodnejše za delavca

- NADOMESTILO ZA LOČENO ŽIVLJENJE: najmanj 40 % povprečne plače delavcev pri delodajalcu ali povprečne plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodnejše za delavca

Vir: KPD, SKP

Opomba: Zakon očasni določitvi osnove za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja (Ur. l. RS, št. 19/97) določa začasno osnovo za določanje višine prejemkov pod 2, 3, oz. 4. Sprememba osnove je bila objavljena v Ur. l. RS, št. 3/98).

Slovenija ima kljub gospodarski krizi še veliko tehničnega znanja

V Mariboru so na začetku tedna odprli tri sejme: "Energetika", "Terotech - vzdrževanje" in "Logotrans". Na letošnji največji sejmski prireditvi v Sloveniji sodeluje 706 podjetij in samostojnih podjetnikov iz 23 držav. Na otvoritvi so bili poleg številnih gospodarsvenikov iz Slovenije in tujine ter mariborskih politikov kar trije ministri: minister za gospodarske dejavnosti Metod Dragonja (sejem je tudi uradno odprl), minister za promet in zveze Anton Bergauer in minister za malo gospodarstvo in turizem Janko Razgoršek.

Udeležencem sejmov, ki potekajo pod okriljem OZN, je poslal pismo tudi generalni sekretar združenih narodov Kofi Anan. V njem je opozoril na pomen učinkovite rabe energije, na nujnost povečanja obnovljivih virov energije in potrebo po uvedbi čiste tehnologije za predelavo fosilnih goriv, ki danes še vedno dajejo človeštvu 76 odstotkov vse primarne energije, kar močno obremenjuje človekovo naravno okolje. Po njegovih navedbah se v razvitem delu sveta, kjer je poraba energije na osebo visoka, potrebe po energiji iz leta v leto dramatično povečujejo, hkrati pa 2 milijardi človeštva na različnih delih sveta živi v revščini zaradi pomanjkanja energije.

Minister za gospodarske dejavnosti Metod Dragonja je opozoril, da so prihranki in racionalizacije v energetiki danes zahteva časa. Po njegovih besedah je Slovenija v zvezi s tem na dobri poti, saj je po uporabi obnovljivih virov energije, po razvejanosti energetskega svetovanja in drugih programih lahko za vzgled marsikateri državi Evropske unije. Poudaril je tudi pomen sklada za učinkovito rabo energije, ki ga sponzorirata vlada in Evropska unija. Njegov namen je poceniti denar za financiranje racionalizacij na področju energetike. Dragonja je povedal tudi, da so priprave novega zakona o energetiki v sklopni fazi, saj ga bo vlada že naslednji mesec dala v parlamentarno proceduro. Zakon bo liberaliziral trg energije in odprl vrata konkurenci. Med drugim bo omogočal tudi zasebna vlaganja v ener-

tiko, saj samo investicije iz javnega denarja ne morejo zagotoviti zadostne razvojne dinamike na tem področju.

Minister za promet in zveze Anton Bergauer je opozoril na pomemben geografski položaj Slovenije, saj prek nje potekata kar dva panevropska koridorja. Če bomo v Sloveniji do konca leta 2004 zgradili avtocestni križ in do leta 2005 modernizirali železniško omrežje, se bo naša država s prometno infrastrukturo mnogo hitreje povezala z Evropsko unijo kot druge tranzicijske države. Luka Koper, ki je že danes najkrajša povezava Srednje Evrope s sre-

Gospodarske razmere v drugem največjem mestu v Sloveniji se še niso začele obračati na bolje, so povedali na tiskovni konferenci, ki jo je pred dnevi pripravila mariborska podružnica agencije za plačilni promet.

Gospodarske družbe v mestni občini Maribor so lani ustvarile 455 milijard tolarjev celotnega prihodka, 10 milijard čistega dobička in nekaj več kot 14 milijard čiste izgube. Gospodarske družbe v Mariboru so tako ustvarile za 59 odstotkov več dobička in za 21 odstotkov več izgub kot leta 1996. Sicer pa je čista izguba kar je za 13,5 odstotka manjša kot leta 1996.

S čisto izgubo je poslovalo 826 oziroma tretjina družb. Izgube so najbolj porasle v podjetjih, ki se lastninsko še niso preoblikovala,

Metod Dragonja (prvi z desne), Boris Sovič (v sredini) in Anton Bergauer so si pripeli tudi značke, ki pozivajo k učinkoviti rabi energije.

dozemskimi državami in bližnjim in Daljnim vzhodom, bo tako še pridobila pri pomenu. To bo Sloveniji in njenemu gospodarstvu odprlo nove razvojne možnosti.

Udeležence sejmov je pozdravil tudi mariborski župan dr. Alojz Križman, ki je poudaril, da bo Maribor kmalu postal tudi pomembno logistično središče. K temu bodo prispevale tudi načrtovane investicije: posodobitev mariborskega letališča, povezava letališča z novo avtocesto in železnico in ustanovitev prostocarinske ekonomske cone. Zakon, ki bo prižgal zeleno luč za ustanovitev omenjene cone, je v parlamentu že v tretjem branju. V Mariboru nameravajo že naslednje leto ustanoviti Fakulteto za logistiko, ki bo usposabljala kadre za to izjemno

pomembno panogo našega gospodarstva.

Sicer pa so vsi trije sejmi pokazali, da je v Mariboru in drugod po Sloveniji kljub gospodarski krizi in razpadu industrijskih gigantov še veliko tehničnega znanja. Res pa je, da so se številni strokovnjaki zatekli v manjša zasebna podjetja, ki na trgu ponujajo veliko inovacij in tehniških izboljšav. Žal pa se zanje danes bolj zanimajo tuji poslovneži kot domača podjetja. Kakor koli že, sporočilo sejemskega trojčka v Mariboru je jasno: za to, da v Sloveniji še ni prišlo do novega razvojnega ciklusa v industriji, očitno ni krivo pomanjkanje tehničnega znanja in strokovnjakov. Razlogi za propadanje naše industrije očitno tičijo drugje.

T. K.

Gospodarske razmere v Mariboru se še ne izboljšujejo

saj je 50 podjetij v družbeni lasti ustvarilo več kot polovico vseh izgub v mariborskem gospodarstvu. Z dobičkom pa je poslovalo 1564 oziroma 62 odstotkov vseh družb.

Eden največji problemov mariborskega gospodarstva je pomanjkanje likvidnih sredstev in velika brezposelnost. Podjetjem, ki so imela v drugi polovici lanskega leta blokiran žiro račun, je primanjkovalo več kot 10 milijard tolarjev, stopnja brezposelnosti v mestni občini Maribor pa je decembra znašala 23,9 odstotka.

Med podjetji, ki so poslovala najbolj uspešno, so po neuradnih podatkih Terme Maribor, Pošta

Slovenije, Dravske elektrarne, Dadas, Sanform, MLM Armal, Metalna ECCE, Vesna, Mariborska livarna, KBM-Leasing, Cestno podjetje Maribor, Koloniale Veletrgovina in še nekatera.

Izgubo pa so ustvarili zlasti: Elektro Maribor, Zlatorog, Metalna, Vema, Konstruktor, MTT Tovarna tkanin Melje, TVT družba za proizvodnjo in remont timih vozil, Svila, Marles Holding, W in G, MLM Predelava bakra, Arcus, Patnos in številna druga podjetja.

Gospodarske razmere v Mariboru bi bile še veliko slabše, če ne bi imeli v mestu sedeža dve državni podjetji - Pošta Slovenije in Dravske elektrarne.

T. K.

Sindikat gostinstva in turizma Slovenije (SGiT)

Hrvatom bomo težko sledili

Na nedavnem kongresu sindikata gostinstva in turizma Hrvaške je sodelovalo več kot 100 delegatov. Udeležili so se ga tudi predstavniki sindikatov Bosne in Hercegovine, ZDA in mednarodne sindikalne zveze EAL. Prišli so tudi kolegi iz drugih hrvaških sindikatov in turističnih organizacij.

V imenu Sindikata delavcev GiT Slovenije sem udeleženec kongresa pozdravil z željo po dobrem sodelovanju. Delegatom in vodstvu sem zaželel uspešno delo, tudi to, da bi delavcem zagotovili izboljšanje položaja, da bi bil primerljiv z razvitimi demokratičnimi državami. Uspešno delo so kongresu zaželeli tudi drugi gostje. Šele kasneje sem dojel, da te želje niso bile le fraza, ampak stvarnost, saj so pričakovali težave. Kongres je bil namreč prelomnica, zlasti zaradi odločitve o novi delitvi članarine, ki se je dosedaj delila med podjetja, območja in sindikat dejavnosti. Po novem pa naj bi vsa članarina šla najprej na sindikalno centralo, šele zatem pa se delila. Ker sindikat v podjetjih z denarjem ne bo več razpolagal, bodo nagrade sindikalnim zaupnikom v podjetjih, te naj bi bile mesečne, zagotavljala območja. Višina nagrade bo odvisna od števila članstva v posameznem podjetju. Območja naj bi financirala tudi druge potrebe sindikalnega dela v podjetjih. Ta predlog je posledica želje po večji profesionalizaciji sindikalnega dela, ki je potrebna zara-

Kongresa sindikata gostincev in turističnih delavcev Hrvaške, bil je v Makarski, sva se udeležila podpisani in Ivan Jurše. Kolegom sva čestitala za uspešno delo. Predsednica sindikata hrvaških gostincev bo še naprej Vesna Dejanović.

di učinkovitejšega boja za delavske pravice.

Sindikat v podjetju naj ne bi bil več le gasilec neurejenih odnosov med delodajalci in delojemalci, prireditelj sindikalnih izletov in organizator ozimnice. Bistvo novega načina dela naj bi bilo v tem, da bi strokovnjaki, zlasti zunanji, preprečevali kršitve pravic delavcev. Združena članarina, ki je neoplemenitena ležala v bankah, bo sindikatu zagotovila finančno trdnost in večjo moč. Ker so akcijo za drugačno delitev in razpolaganje s članarino skrbno pripravljali več mesecev, so nov sistem financiranja delegati sprejeli brez posebnih zadržkov.

Delegati so načeli tudi veliko problemov, ki jih imajo sindikalisti in delavci v posameznih okoljih. Njihove trditve, da je

država izvedla denacionalizacijo in privatizacijo prehitro in da je zato prišlo do gospodarskega zastojanja, so očitno resnične. Vsi so ugotavljali, da ni dela in plač, ni zaposlovanja, ni prenove hotelov in nasmeška na njihovih ob-

razih. Naravne danosti, ki jih ima Hrvaška, niso porok za obisk gostov, saj so mnogi hoteli uničeni ali potrebni temeljite prenove.

Obljube države so ostale na papirju. Delavci so slabo plačani, zaposlovanja "na črno" je preveč. Zavedajo se, da vsi ne morejo preživeti. Na žalost je politika ubrala pot lastne ohranitve, pozablja pa na delavce.

Kongres naših kolegov iz sosednje države je pokazal, da so za spremembe potrebni novi miselni vzorci. Dokazali so, da si spremembe res želijo, da bo sindikat z njimi močnejši in stabilnejši. Korak, ki so ga Hrvati že naredili, je tako dolg, da mu bomo težko sledili, predvsem zaradi naše zaplankanosti.

Dalmatinci so poskrbeli, da nam bo druženje s kolegi ostalo v lepem spominu. Rezultati kongresa so pomembna smernica za delo našega sindikata. Podobno bomo morali razmišljati tudi pri nas, saj se stvari vse bolj zaostrujejo. Sindikat bo učinkovit le, če bo finančno močan, strokovno podprt in mednarodno uveljavljen.

Iztok Bratož,
predsednik

Območna organizacija ZSSS Bela krajina

Priznanja sindikalistom, pokali športnikom

Kot sta nam sporočila **Jožef Kočevar** in **Peter Raztresen**, so sindikalne športne igre Bele krajine tudi letos uspele. Najboljšim so ob praznovanju 1. maja, bilo je v Dolenjih pri Adlešicah, podelili tudi pokale. Hkrati so na predlog svoje komisije podelili tudi priznanja sindikalistom, ki so se v skrbi za zaščito članstva v zadnjem letu še posebej izkazali.

V kegljanju je med moškimi zmagala ekipa **Danfossa Compressors** pred **IMP Livarjem - Beltom Črnomelj** in **Iskro** iz Semiča; med ženskami so bile najboljše tekmovalke **Iskre** iz Semiča pred **Pekarno** iz Črnomlja.

V košarki je bila prva **Kolpa** iz Metlike pred **Danfossom Compressors** in **Iskro** Semič.

V odbojki je med moškimi zmagalo moštvo **Danfossa Compressors** pred **Domom starejših občanov** iz Črnomlja; med ženskami pa **Dom starejših občanov** Črnomelj.

Tekmovanje moških v namiznem tenisu se je končalo z zmago slavjem **Danfossa Compressors**, pred **Begradom Črnomelj** in **Kometom** iz Starega trga; med ženskami pa so prav tako slavile članice ekipe **Danfoss Compressors** pred **TPV Suhor** in **Iskro** Semič.

Rezultati kažejo, da so tekmovalci in tekmovalke **Danfossa Compressors** osvojili daleč največ pokalov. Čestitamo!

Letošnja priznanja območne organizacije ZSSS za Belo krajino pa so prejeli:

Jože Bahorič, Boris Govednik, Janez Jerman, Cvetka Košir, Marija Oberžan in izvršni odbor sindikata **Beti** iz Črnomlja.

F. K.

Tama bo tudi tretjič na prodaj v celoti

Člani upniškega odbora delniške družbe Tama v stečaju so sklenili, da bodo tudi na tretji dražbi poskušali premoženje bivšega Tama prodati v celoti. Kakšna bo izključna cena celotnega Tamovega premoženja na tretji dražbi, bo odločil stečajni senat (prvič so prodajali za 27 milijard tolarjev, drugič pa za 20 milijard).

Glede na dosedanj potek stečajnega postopka je že jasno, da stečajna masa ne bo zadostovala za to, da bi iz nje upnikom poplačali vse dolgove bivšega Tama, saj znašajo priznane terjatve do Tama in odvisnih družb v stečaju prek 40 milijard tolarjev. Terjatve delavcev znašajo 5,7 milijard tolarjev, države pa 18 milijard tolarjev.

T. K.

Humoreska

Odkar potekajo v državnem zboru tajna pogajanja med parlamentarnimi strankami o narodni spravi, so stekle priprave na vseljudsko spravo tudi v našem podjetju. Čeprav bodo pogajanja o spravi v parlamentu po vsej verjetnosti še dolgotrajna, saj se politiki med drugim ne morejo dogovoriti, kako bi (si?) razdelili premoženje nekdanjih sindikatov, pa so v našem podjetju pravne aktivnosti že v sklepni fazi.

"Ali ste že slišali, da so se naš računovodja, komercialni in direktor, ki so bili na smrt skregani, končno pobotali? Pred tem so se menda tri dni tajno pogajali," je pred dnevi pri malici dejal Lojze.

"Neverjetno! Kako pa je prišlo do tega, da so sklenili spravo?" sem previdno vprašal, saj je bilo splošno znano, da so se sprli zaradi lastninjenja podjetja.

"Preprosto! Direktor je postal polovični lastnik podjetja, komercialni in računovodja pa sta dobila vsak svojo četrtino. Sedaj so zopet prijatelji. Sklenili so, da bodo držali skupaj, kot en mož. Nikogar več ne bodo pustili h koritu," je pojasnil Lojze.

"Tudi med tehničnim direktorjem in vodjem splošnega sektorja, ki sta se kregala, kdo ima prednost pri uporabi službenega avtomobila, je prišlo do sprave," se je vključil v pogovor Tone.

"Neverjetno! Le kako?" sem postal radoveden.

"Kako? Kako? Podjetje je kupilo nov službeni avto. Sedaj se tehnični direktor in šef splošnega sektorja vozita vsak s "svojim" službenim avtomobilom, zato sta zopet prijatelja. Na tajnem sestanku, ki je trajal ves dopoldan, sta se menda dogovorila, da bosta držala skupaj kot rit in srajca ter da ne bosta dovolila službenih avtomobilov uporabljati nikomur drugemu."

"Celo telefonistka Mojca in kurir Nace sta se ponovno pobotala," se je zarežal Lojze in pomežiknil. "Včeraj popoldne sta imela v motelu ves popoldan tajna pogajanja o spravi."

"Neverjetno!" sem se začudil. "Še pred nekaj dnevi se je Mojca pridušala, da Naceta ne bo več pogledala, ker ji je pred prijatelji camaj zabrusil, da je postala okrogla kot šunkica."

"Že, že, vendar ima Nace prihodnji teden rojstni dan. Če Mojca v tem tednu z njim ne bi sklenila sprave, je ne bi povabil čez konec tedna na zabavo v svoj vikend na morju."

Ko sem po službi hlačal proti domu, sem se odločil, da se bom tudi sam doma spravil z vsemi. Zadnje dni sem imel veliko dela, zato sem bil malce siten in sem prišel z vsemi navzkriž. Zakaj bi se mi doma postrani gledali, če se bodo celo politiki v parlamentu, ki se že ves mandat kregajo, pobotali.

"Sinko, lepo bi bilo, če bi si zopet po-

dala roke in pozabila na vse zamere zadnjih dni," sem dejal sinu.

"Oče, zastoj se dobrikaš! Danes si boš moral avto oprati sam, ker imam popoldne pouk," je odvrnil in odvihral.

Spravo sem predlagal tudi hčerki. "Tvoj predlog je prišel kot naročen," je rekla in me objela. "Veš, nujno potrebujem tri tisoč tolarjev za novo poletno majico."

"Draga žena! Ta teden sem bi velikokrat siten. Predlagam, da skleneva spravo in zopet postaneva prijatelja," sem dejal na koncu še ženi.

"Ti bom jaz že pokazala spravo! Če si zapravil ves svoj denar, si nikar ne misli, da ti bom kaj posodila. Ti se lepo spravljaš s tistimi svojimi prijateljčki, s katerimi si denar zapravil," je energično dejala žena. "Če pa imaš za večer kakšne načrte, pa tudi jasno in glasno povej in ne ovinkari, saj veš, da tega ne prenesem!"

"Draga žena! S spravo nisem mislil nič slabega, saj bodo celo naši politiki med seboj sklenili spravo!"

"Saj ravno zato je vsem jasno, kaj ta besedica pomeni! Samo to še ni jasno, na čigav račun se bodo tokrat spravili!"

Iz dnevnika delavca Jožeta

Sprava po slovensko

Huda kazen

"Trenutno imam dve punc. Ne morem se odločiti, katero bi izbral. Kakšna kazen v naši državi doleti človeka, ki se dvakrat poroči?"

"Dobi dve tašči!"

Zanesljiva informacija

"Hvala, da si moji ženi sporočil, da bom prišel danes bolj pozno iz službe. Kaj pa je rekla?"

"Vprašala je, če je to čisto sigurno!"

Delo in kapital

"Kakšna je razlika med denarjem, ki ga zaslužimo z delom, in denarjem, ki mu pravimo dohodek od kapitala."

"Če nam banka denar posodi, gre za dohodek od kapitala, če pa moramo v banko vložiti, pridemo do denarja z delom."

Zaščita članstva je najboljši zaščitni znak slehernega sindikata. Ta se res meri zlasti po tem, koliko zmore pravna služba, pogajalci, strokovnjaki. Stejejo pa tudi čisto vsakodnevne človeške zadeve. Tako se je Dušan, ki se zaradi za ZSSS zahtevnega obdobja pripravlja tudi na spopade v šotokan stilu, eni od modernjših zvrsti bojevanja v karateju, 1. maja na Jeruzalemu izkazal kar z dežnikom.

Kdo je kdo

Če liberalni demokrat očita sindikalistu socialno demagogijo, je sindikalist zanesljivo pravi sindikalist.

Če pa liberalni demokrat sindikalistu pravi, da je realist, sta dve možnosti: da liberalni demokrat ni to, za kar se izdaja, ali da sindikalist sploh ni sindikalist.

Moški pogovor

"Žena me vara z nekim mladim boksarjem! Ob priliki mu bom povedal, kar si zasluži!"

"Zakaj pa tega še nisi storil?"

"Smrkavec nima telefona!"

Da se ne bi zbudila

Ko natakariča končno zapre lokal, sta prijatelja dobre kapljice še tako žejna, da gresta nadaljevati k enemu na dom. Prav tiho odkleneta vrata in se mimo odprtih vrat spalnice splazita v dnevno sobo. Tam gost vpraša

domačina: »Si videl, da pri tvoji spi nekdo drug?"

»Videl, videl, vendar bodi tiho, da se ne zbudi, v hladilniku je litrček dobrega domačega vina.«

Zastarela formula!

Zaposlitev je lepo imeti, paziti je treba le, da se ne izrodi v delo.

Propad birokracije

Če bodo tovarne še naprej zapirali in odpuščali presežne delavce, jih bo kmalu zmanjkalo. Ko bo zadnji od delavcev iz tovarne odšel delat v pisarno, bodo birokrati izgubili možnost, da še komurkoli rečejo pridite jutri.

Če se ne bo nič spremenilo, se bo to zgodilo že v naslednjih desetih letih.

Z učiteljico pa ne

Miha vpraša prijatelja: »Se boš res poročil s tisto učiteljico, kot govorijo tvoji znanci?«

»Ne, zanesljivo ne. Je prav nemogoča. Kot veš, sem zelo natančen. Ker pa ona misli le na šolo, za vsako minutko, če slučajno zamudim, zahteva opravičilo staršev.«

Z enoinpolletno zamudo glede na prvotno določeni rok, torej sredi prihodnjega leta namesto v začetku tega, naj bi v Sloveniji uvedli davek na dodano vrednost in trošarine namesto prometnega davka ter s tem izpolnili zelo pomemben pogoj za vstop v Evropsko unijo. V Uniji je namreč ta način obdavčevanja obvezen, zato ni dvoma, da ga moramo v Sloveniji sprejeti, ko želimo postati člani Evropske unije. Teden dni pred prvim majem je vlada poslala državnemu zboru v drugo branje predloga obeh zakonov; do prvega julija prihodnjega leta, ko naj bi začela veljati, naj bi bilo dovolj časa za pripravo davčnih zavezancev na nov način obračunavanja davkov od prometa blaga in storitev. Seveda bosta morali razprava v državnem zboru in sprejem zakonov potekati dokaj gladko, brez nepredvidenih zadržkov in zastojev.

Prvotni predlog vlade o davku na dodano vrednost izpred dveh let je doživel kar nekaj sprememb. Najpomembnejši je vsekakor odstop od ene davčne stopnje in večje upoštevanje navodil iz smernic Evropske unije, ki se tičejo uvedbe tega davčnega sistema. V zdajšnjih predlogih je vlada upoštevala tudi precej predlogov "zainteresirane javnosti". Zato vlada meni, da sta oba zakona dovolj "evropska" in primerna za sprejem v sedanji obliki in vsebini. Nekateri iz tako imenovane "zainteresirane javnosti" ji kajpak oporekajo, češ da še zdaleč ni naredila vsega, da bi bila zakona res evropska. Vendar bomo o tem pisali prihodnjič. Tokrat pogledimo vsebino predlogov zakonov, kakršne je vlada poslala v parlament.

Dve davčni stopnji

Vlada predlaga, naj bi veljali dve davčni stopnji, splošna 19-odstotna in znižana 8-odstotna. Načeloma naj bi bili davčni zavezanci vsi, ki se na ozemlju Slovenije ukvarjajo z vsakršno dejavnostjo ne glede na namen ali rezultat opravljanja dejavnosti, če njihov letni promet presega 5 milijonov tolarjev, ali 1,5 milijona tolarjev dohodka od gozdov ali kmetijskih površin. V davčno osnovo za odmero davka na dodano vrednost se bo šlo vse, kar pomeni plačilo in tudi vsi drugi davki, ki bodo predpisani, vključno s trošarinami, pa takse in druge dajatve, stroški

DDV – vstopnina za v Evropo

Zakona o davku na dodano vrednost in o trošarinah Slovenija sprejema kot zadnja med kandidatki za sprejem v Evropsko skupnost, toda predloga zakonov zaradi zamude nista po mnenju nekaterih nič boljša, kot bi bila, če bi z njima hiteli.

embaliranja, prevoza in zavarovanja.

Najbrže je že odveč omenjati, da se bo davek na dodano vrednost obračunaval v vseh stopnjah prometa blaga ali storitev, s tem, da bo vsakokratni zavezanec dejansko plačal davek samo na tisti del vrednosti izdelka ali storitve, na katerega bo vplival sam. Ta sprememba je poleg bojazni, da bo novi način obdavčevanja povečal inflacijo ter prizadel predvsem mala podjetja in samostojne podjetnike, povzročila največ negodovanja in zahtev po odlaganju uvedbe davka na dodano vrednost.

Splošna, 19-odstotna davčna stopnja bo veljala za vse zavezance, razen za izjeme. Po nižji stopnji bodo obdavčeni prehrabeni izdelki, zdravila, medicinska oprema, javni prevoz potnikov, kultura (knjige, drugi izdelki, kot so plošče, slike, avtorske pravice, vstopnice za kulturne in športne prireditve, obnova in gradnja hiš, storitve, namenjene zgolj kmetijstvu in ribištvo, uporaba športnih objektov, nastanitev v hotelih, pogrebne storitve in tako dalje; spisek je predolg, da bi ga lahko objavljali v časniku.

Oprostitve od plačila davka

Plačila davka na dodano vrednost pa bodo oproščene vse storitve v javnem interesu: javne poštne storitve, ki jih opravlja Pošta Slovenije, zdravstvene storitve in oskrba, socialnovarstvene storitve, storitve predšolske vzgoje, izobraževanje in usposabljanje mladine in otrok, storitve, povezane s športom in športno vzgojo, verske storitve kulturne storitve nepridobitnih organizacij, naročnina RTV itd. Poleg tega bodo plačila davka na dodano vrednost oproščene zavarovalniške in pozavarovalniške storitve, promet nepremičnin

razen prvega prenosa ali lastnine oziroma pravice razpolaganja na novozgrajenih objektih; dajanje stanovanj in hiš v najem in podnajem neprekinjeno za več kot 60 dni; nekatere finančne storitve, med njimi odobravanje in upravljanje kreditov in garancij, izdajanje in promet z bankovci in kovanci, ki so zakonito plačilno sredstvo v katerikoli tuji državi, upravljanje investicijskih skladov, promet z delnicami. Neobdavčljiva je tudi dobava zlata Banki Slovenije, veljavne poštne znamke in upravni ter sodni kolki; igre na srečo.

Spisek oprostitev se močno podaljša še za oprostitev plačila davka na dodano vrednost pri uvozu blaga, pri sprostitvi uvoženega blaga v prost promet, pri začasnem uvozu blaga ter pri izvozu blaga in drugih dejavnosti.

Davčni zavezanci bodo načeloma nadzorovali drug drugega, ali so plačali svoj del davka na dodano vrednost. Kljub temu, ali nemara prav zato, bodo morali zelo natančno voditi evidenco prejetih in izdanih računov. Zavezanci bodo morali hraniti račune in drugo knjigovodsko dokumentacijo najmanj deset let, dokumente v zvezi z obdavčenjem nepremičnin pa dvajset let.

Finančni učinki davka

Poleg osnovnega razloga za spremembo davčnega sistema, vključevanja v Evropsko unijo, je med glavnimi razlogi za njegovo uvedbo davčna izdatnost, manjša možnost davčnih utaj in njegova nevtralnost. Skupaj s trošarinami bo nadomestil prometni davek, posebni davek od prometa izvoznih storitev, posebni prometni davek od alkoholnih pijač in cigaret. Lani denimo so prihodki proračuna iz teh davkov znašali 13,4 odstotka bruto doma-

čega produkta tega leta. Nadomestila pa bosta tudi prihodke od carin in uvoznih dajatev, saj se njihov delež v prihodkih proračuna zmanjšuje. Lani je bil samo še 2,1-odstoten, v prihodnjih letih pa naj bi se zmanjšal na približno 1 odstotek domačega bruto proizvoda. V bodoče naj bi bil skupni bruto donos od davka na dodano vrednost in trošarin 13,7 odstotka bruto domačega proizvoda, s čimer bi nadomestili le davčne donose sedanjih prometnih davkov in deloma tudi izpad proračunskih prihodkov zaradi znižanja carin. Vlada meni, da zaradi tega ne bo mogoče odpraviti davka na izplačane plače, iz tega naslova pa tudi ne bo mogoče računati na dodatne finančne vire za reformo pokojninskega zavarovanja.

Izjemno pomembno vprašanje je, ali bo novi davčni sistem kaj vplival na cene. Odgovor je "da", v kolikšni meri pa je odvisno od spremljajočih gospodarskih ukrepov. Če se tečaj tolarja ne bi spremenil, bi bilo povečanje približno dobrih deset odstotkov na letni ravni. Po posameznih sektorjih bi bilo povečanje zelo različno, razpon bi bil od manj kot odstotek pri hrani do več kakor 24 odstotkov pri gostinstvskih storitvah. Cene nekaterih storitev, za katere je predvidena oprostitve plačevanja davka na dodano vrednost, pa naj bi se celo znižale.

Ob davku na dodano vrednost vseskozi omenjamo trošarine. To so posebne dajatve na monopolne izdelke, kot so tobačni, alkoholni izdelki in goriva ter pogonska sredstva. Evropska unija jih predpisuje, predpisuje pa tudi minimalne stopnje, tako kot pri davku na dodano vrednost, pri katerem splošna stopnja ne sme biti nižja od 15 odstotkov. Članice EU se praviloma držijo priporočila o najnižji stopnji in predpisujejo višje, in tako je ravnila v predlogu obeh zakonov tudi slovenska vlada. Pri tem pa je po lastnih besedah pazila na koristi slovenskega gospodarstva.

Kot smo omenili, je vlada po prvem branju obeh zakonskih predlogov v državnem zboru dobila obilo napotkov za njuno izboljšanje. Omenili pa smo tudi, da nekateri niso zadovoljni niti s sedanjima predlogoma, kar še posebej velja za zakon o davku na dodano vrednost. Vendar o tem več v prihodnji številki našega časnika.

**Zveza Svobodnih sindikatov Slovenije
organizira izobraževalni seminar**

SINDIKAT IN DELAVSKO DELNIČARSTVO V GOSPODARSKIH DRUŽBAH

Cilj seminarja: Cilj izobraževalnega seminarja je pridobitev znanj s področja notranjega lastništva, s poudarkom na organiziranju in delovanju notranjih delničarjev.

Namembnost: Seminar je namenjen sindikalnim zaupnikom, članom svetov delavcev, delavskim predstavnikom v nadzornih svetih gospodarskih družb, notranjim delničarjem ter drugim predstavnikom posameznih ravni organiziranosti ZSSS.

Seminarja se lahko udeležijo člani sindikatov, ki so združeni v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije.

Čas: 1. in 2. junij 1998

Kraj: Sindikalni izobraževalni center Radovljica, Gradnikova 1

PROGRAM SEMINARJA

Ponedeljek, 1. junij 1998

Od 9.00 do 9.15 ure

UVOD V SEMINAR: Vanda Rešeta, vodja izobraževanja pri Svetu ZSSS.

Od 9.15 do 12.30 ure

Tema I: NOTRANJE LASTNIŠTVO

- sedanji trendi in dejavniki razširjanja delničarstva zaposlenih
- prednosti delničarstva zaposlenih
- nove vloge v podjetju
- sindikat, svet delavcev in delavski direktor v podjetjih v lasti zaposlenih
- pravice in odgovornosti zaposlenih lastnikov

Tema II: ORGANIZIRANJE NOTRANJNH DELNIČARJEV

- interesne skupine po opravljenem lastninjenju
- izkušnje in načini organiziranja notranjih delničarjev v Veliki Britaniji (pomen trustov)

Od 12.30 do 13.30 ure: odmor. Od 13.30 do 17.00 ure

Tema III: DELNIŠKI SPORAZUM

Tema IV: NOTRANJN TRG DELNIC

- udeleženci trgovanja
- način in pravila trgovanja
- določanje cene delnic
- financiranje in likvidnost notranjega trga delnic

Tema V: IZOBRAŽEVANJE IN KOMUNICIRANJE V PODJETJU V LASTI ZAPOSLENIH

- komunikacijski sistem v podjetju (oblike, mediji, udeleženci)
- kontinuirani proces izobraževanja (vsebine, načini, izvajanje)

Predavateljica: **mag. Aleksandra Kanjuo-Mrčela**, raziskovalka na Inštitutu za družbene vede pri FDV

Torek, 2. junij 1998

Od 9.00 do 12.15 ure

Tema VI: ABECEDA DELNIČARSTVA

- oblike gospodarskih družb
- delniška družba (pravna definicija, oblike, organizacija, organi in pristojnosti, ustanovitev in prenehanje)
- delnica (vrste, vrednost, trgovanje)
- delničar (pravice, odločanje)

Tema VII. ABECEDA RAČUNOVODSTVA

- računovodska poročila - kako jih beremo in kaj nam povedo
- izkazi stanja, uspeha in finančnih tokov

Predavateljica: **dipl. oec. Nadja Cvek**, direktorica Zavoda za lastništvo za poslenih - DEZAP

Od 12.15 do 13.30 ure: odmor. Od 13.30 do 16.45 ure

Tema VIII: STRATEGIJA ZSSS DO DELAVSKEGA DELNIČARSTVA

Tema IX: ORGANIZIRANJE IN DELOVANJE NOTRANJNEGA DELNIČARSTVA, S POUKAROM NA NALOGAH SINDIKATA

Tema X: DELOVANJE SKUPŠČINE DELNIČARJEV

Predavatelj: **Brane Mišič**, član Predsedstva Sveta ZSSS

Metode dela: predavanja, razprave, igra vlog

Prijave za seminar, na izpolnjeni prijavnici, pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, Ljubljana najkasneje do 25. maja 1998. Seminar bomo izvedli, če bo najmanj 20 prijav, če pa bo prijav več, bomo preostale prijavitelje uvrstili na naslednji seminar. **Kotizacija za seminar, ki vključuje tudi strokovno gradivo, znaša 17.500,00 SIT za posameznega udeleženca.** Prijavnici za seminar je treba priložiti tudi potrdilo o plačani kotizaciji. Kotizacijo nakažite na ŽR Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, št. 50101-678-4751. Na virmanu pod namen nakazila dodatno pripišite "Seminar I" sklic na številko 05. Za udeležence, ki želijo biti nastanjeni v SIC Radovljica, je to treba navesti pod ustrezno rubriko v prijavnici. Stroški bivanja in prehrane se poravnajo v SIC (cena polnega penziona v dvoposteljni sobi je 6.550 SIT). Dodatna pojasnila v zvezi s tem seminarjem lahko dobite pri Vandi Rešeta, na tel. št. 061/316 489 ali Jožici Anžel na tel. št. 061/13 10 033 int. 281 in 061/316 489.

Vodja izobraževanja pri Svetu ZSSS:
VANDA REŠETA

Sindikat delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije
- Komisija za šport
in

Območni odbor SDGD Pomurja organizirata

ob Dnevu gradbincev 98

47. letne športne igre gradbincev Slovenije

Kraj izvedbe: Lendava

Datum: 20. junij 1998

Športne panoge:

- Šah** – ekipno moški – 4 tekmovalci, čas igranja 10 min
- Namizni tenis** – ekipno moški – ženske
– Moški igrajo po Swaithling sistemu (3 igralci)
– Ženske igrajo Carbillen sistemu (2 igralci)
- Kegljanje** – ekipno moški borbene igre 6 x 3 (6 mož)
– ekipno ženske 4 x 100 lučaje
- Streljanje** – ekipno moški – 3 strelci
– ekipno ženske – 2 strelki
- Balinanje** – ekipno – 4 tekmovalci
- Odbojka** – ekipno moški
– ekipno ženske
- Mali nogomet** – ekipno moški
(5+1) travnato igrišče; (4+1) asfaltno igrišče
- Tenis** – moški, ženske – posamezno
– moški: do 45 let, do 55 let, nad 55 let
– ženske: do 45 let, nad 45 let

Za udeležbo in dosežene rezultate so predvideni pokali in kolajne, ki jih podeli RO SDGD Slovenije.

Stroški organizacije in tehnične izvedbe bremenijo udeležence ("štartnina"). Reprezentančne stroške krijejo organizatorji pokrovitelji.

Tekmovanja v posameznih panogah bodo izvedena v primeru vsaj 4 prijavljenih ekip.

Rok prijav je do 25. maja 1998 na naslov: Sindikat delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana (tel./faks: 061/312-460).

Športni pozdrav!

Rudi Tomše, predsednik komisije za šport
Miodrag Popović, predsednik SDGD Slovenije

PRIJAVNICA za seminar SINDIKAT IN DELAVSKO DELNIČARSTVO V GOSPODARSKIH DRUŽBAH 1. in 2. junija 1998 v SIC Radovljica, Gradnikova 1.

Ime in priimek: Datum rojstva:

Izobrazba, stopnja izobrazbe:

Naslov doma:

Zaposlitev, naziv in naslov družbe:

– delovno mesto:

Član sindikata dejavnosti Slovenije:

Član sveta delavcev: DA NE

Delavski predstavnik v nadzornem svetu: DA NE

(naziv in sedež družbe):

Sindikalni zaupnik: DA NE

Drugo(navedite):

Telefonska številka: – doma: – v službi:

Opomba: Med seminarjem bo udeleženec nastanjen v SIC Radovljica: DA NE

Žig in podpis odgovorne osebe:

Nagradna križanka št. 18

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 18:

1.

2:

3:

4:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljeno na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije – Svet, Dalmatinova 4, Ljubljana. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka, 25. maja** letos.

Pravilna rešitev gesel iz 16. številke Nove Delavske enotnosti:

1. SPREHAJANJE, 2. PO FIDŽIJU, 3. OCENJEVALEC, 4. AKARNANIJA.

Nagrado 5000 tolarjev prejme **Zvone Šuštaršič**, Ragovska 25, 8000 Novo mesto. Nagrado bomo poslali po pošti.

S A L O M O N O V
UGANKAR

**IZHAJA VSAK PETEK!
BOGATE NAGRADE!**